

DOMOLJUB

Izkušaja vsak šetriak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 6 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Huročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljubova“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Škvalni promet poštno-branilniščejeva urada št. 624.707.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 18. Julija 1907.

Leto XX.

„Kmečka zveza“ v državnem zboru.

V boju za splošno in enako volivno pravico smo večkrat poudarjali, da po nji pride kmet do veljave v našem državnem, in še tembolj v deželnem zboru. Za državni zbor so mestni poslanci prikrojili volivne okraje, kar se da, v prilog meščanom, toda vendarle ima danes državni zbor jasno izraženo kmečko večino. To nam priča ustanovljena državnozborna agrarna ali kmečka zveza, ki je prošli teden pričela svoje življenje. Tudi v prejšnji zbornici so se poslanci, ki so zastopali poljedelske koristi, posebej združevali. Toda ogromna razlika med prej in sedaj! V stari zbornici je bilo razmerno mnogo manj poslancev, ki so bili zvezani v agrarni zvezi; dalje so med njimi imeli glavno besedo veleposestniki in končno se nikoli ni posrečilo združiti vseh poljedelskih zastopnikov v eno četo. Vedno sta bili najmanj dve agrarni zvezi: ena nemška in liberalna, druga slovanska, ki so se ji pridružili tudi krščanski Nemci in protiliberalna.

Zdaj je pa stvar drugačna! Iz vseh strank v državnem zboru, razen

iz socialno demokratske in judovske so se združili kmečki poslanci, da sklenejo tesno zvezo v varstvo našega kmeta in njegovih koristi. Svoj podpis k zvezi je podpisalo 261 poslancev. Polovica vseh poslancev je 258; potemtakem je že v tem številu povedana resna volja večine v zbornici, da se proti kmetu ne sme več vladati. Kmet ima, četudi majhno večino v sedanjem državnem zboru. Nekateri kmečki okraji, zlasti na Češkem, so volili socialne demokrate. Samoposebi se razume, da bo krepka kmečka organizacija v dotičnih okrajih, ki se v kratkem osnuje, tudi te pridobila za kmečko reč. Poslanci Slovenskega kluba so vsi v zvezi. Ne samo to, nego zveza je pravzaprav delo našega poslanca Povšeta. Ta je nabiral ude in otvoril ter vodil prvo zborovanje; bil je tudi soglasno izvoljen v načelstvo. Vrh tega se je za vsako deželo volil vsaj po en poslanec v ožji odbor. V tem odboru je za Kranjsko izvoljen poslanec Demšar, za Goriško Fon, za slovenski Štajer Roškar.

Povše je v svojem nagovoru povdarjal, da morajo biti udje agrarne zveze z dušo in telesom agrarci, ki morajo zlasti nasproti socialni demokraciji z vso močjo braniti kmečke

koristi. Naglašal je, da je za planinske dežele glavno vprašanje živinoreja, in da se mora z vsemi silami gledati, da se v tem oziru kmetu gre na roke. Če še pri živini ne bo kmet dobil nekaj vinarjev, potem je njegova reč pri kraju. Že zdaj grozno izseljevanje bi se po tem še podvojilo.

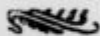
„Program te proste zveze kmečkih poslancev se glasi: Poljedelstva razmere so vedno slabše in težavnejše. Kmečki pridelki nimajo primerne cene, konkurenca ogrskih in drugih pridelkov je vedno silnejša, pomanjkanje poslov in delavcev raste, davki in pristojbine so že neznosne, vojaštvo in druga bremena tarejo mala in srednja kmečka posestva. Zato pa rastejo in se množe tudi dolgovi kmečkih posestnikov. Zato pa je dolžnost vseh poslancev, ki zastopajo kmečke občine, da posebno zagovarjajo kmečke koristi.

Poslanci morajo zahtevati, da se varuje in pospešuje poljedelstvo pri trgovinskih pogodbah, pri izvažanju poljedelskih pridelkov, posebno pa živine, z dobrimi napravami proti kužnim boleznim, z zadostnimi prometnimi sredstvi in ugodnimi tarifi. Pospeševati se mora živinoreja, posebno konjereja, organizacija zadruž-

ništva, izboljšanje zemljišč, nujne uravnave vodâ itd.

Da pa dobe kmetje novo veselje do dela in se jim zagotovi obstanek, morata vlada in parlament najpreje poskrbeti, da se polagoma znižajo in odplačajo kmečki dolgovi. Preurediti se morajo davčni, pristojbinski in brambeni zakon primerno kmečkim razmeram. Ustanoviti se mora državna zavarovalnica za delavce, posle in kmečke posestnike za starost, onemoglost in nezgode. Preprečiti se morajo karteli, ki so škodljivi poljedelstvu.

Posebno važno je tudi, da bo nova pogodba z Ogrsko varovala avstrijske koristi sploh, posebno pa poljedelske. Pospeševati se mora kmečki pouk, posebno pa v nadaljevalnih šolah na deželi. Kmečki stan tvori še vedno nad polovico prebivalstva. Zato je dolžnost države, da podpira poljedelstvo, ki je njen najmočnejši steber. Podpirati pa se morajo tudi obrt, industrija in trgovina, da se sploh izboljšajo razmere v državi in socialna demokracija izgubi tla za svojo agitacijo.

Delo naših poslancev.

Dolžnost poslancev je, da vlado opozoré na razne ljudske želje in potrebe. Tudi vlada vsega ne vé. Kedar pa vé, kaj ljudstvo želi, se jej ne mudi. Zato so naši poslanci takoj v začetku novega zasedanja v državnem zboru predložili več predlogov, ki izražajo želje prebivalstva. Ti predlogi se izročé raznim odsekom, kateri bodo ali sami izdelali primerne načrte zakonov ali pa pozivljali vlado, da čimpreje izdela in predloži zbornici take zakonske načrte. Danes samo naštejemo že vložene predloge.

Jugoslovanska univerza.

Že več let zahtevajo slovenski poslanci vseučilišče v Ljubljani. Nemci imajo pet vseučilišč, in sicer v Gradcu, na Dunaju, v Pragi, Inomostu in Cernovicah. Poljaki imajo dve vseučilišči, v Krakovu in Lvovu. Čehi imajo svoje vseučilišče v Pragi. Jugoslovani v Avstriji pa nobenega. Čehi zahtevajo drugo češko vseučilišče v Brnu. Rusini hočejo svoje vseučilišče, isto zahtevajo Italijani. Z isto pravico smo zahtevali tudi Slovenci in Hrvatje svojo visoko šolo, ki naj se ustanovi v Ljubljani. Mnoge slovenske občine so že pred leti in zopet letos poslane na državni zbor prošnje za jugoslovansko vseučilišče. Te prošnje so poslanci »Slovenskega kluba« podprli s predlogom, ki ga je vložil dr. Šusteršič. Predlog se glasi: »Vladi se naroča, da takoj ukrene primerne načrte zakonov, s katerimi se bodo slovenskim in hrvaškim učnim jezikom in v ta namen v državnem proračunu za l. 1908 vstavi potrebni kredit.« Ta predlog se izroči proračunskemu odseku.

Kmečki dolgovi.

Poslanec Povše, Roškar in tovariši so predlagali: »Vlada naj takoj predloži zbornici

primerne načrte zakonov, s katerimi se bodo mogla razbremeniti dolgovkmečka posestva.«

Dolgovi vedno bolj tarejo kmečko prebivalstvo. Vsako leto je vsled dolgov razkosanih in razprodanih mnogo kmečkih posestev. Kmet že itak komaj diha in le s težavo plačuje davke iz rednih svojih pridelkov. Slabe letine, dote, užitki in razni drugi stroški pa so glavni vzrok, da rastejo dolgovi. Od leta 1868 do 1900 so se na kmečkih posestvih vknjiženi dolgovi v Avstriji pomnožili od 2800 na 5600 milijonov kron. Mnogo pa je dolgov, ki niso vknjiženi. Zemljiški posestniki plačujejo na leto samo obresti od dolgov okroglo 300 milijonov kron. Zato je zadnji čas, da dobimo zakon, po katerem bodo mogli zadolženi posestniki v rednih letnih obrokih odplačati svoje dolgove. To vprašanje je sicer jako težavno, vendar pa izvršljivo. Treba le le resne volje.

Podpore za poljedelstvo.

V raznih deželah hudourniki pustošijo rodovitne njive in travnike ter delajo močvirja. Drugod zopet nimajo potrebne vode za ljudi in živino. Treba je torej uravnovati vode, osuševati močvirja, graditi vodovode in napajališča, izboljševati travnike itd. V ta namen pa država dovoljuje premalo podpor. Zato so poslanci Povše, dr. Gregorčič, dr. Žitnik in tovariši predlagali, naj se za take podpore dovoli vsako leto vsaj deset milijonov. Ta predlog je izročen proračunskemu odseku.

Zavarovanje zoper ogenj.

Poslanec Žitnik in tovariši so predlagali: Izvoli naj se odsek 26 članov, ki naj v dogovoru z vlado izdela načrt zakona, po katerem se bodo mogle ustanoviti deželne zavarovalnice zoper ogenj s prisilnim in vzajemnim zavarovanjem.

Vojaška služba.

Poslanci Pogačnik, dr. Korošec in tovariši so predlagali: Vlada naj predloži načrt zakona, s katerim se bo olajšala vojaška služba, in sicer: Vojaška služba naj se zniža na dve leti. Sinovi, ki so nujno potrebni doma pri gospodarstvu, naj se takoj pridele namestni rezervi. Zrebanje k vojakom potrjenih naj se odpravi, ker je le slepa sreča, kdo dobi visoko številko in pride v rezervno. Javno znani hudodelci naj se ne jemljejo k vojakom. Vojakom, ki so kmečki sinovi ali delavci, naj se dovoljuje večtedenski dopust ob žetvi in košnji. Zadnja vojaška vaja v deželni brambini naj se opusti.

Hišni davek.

Hudo breme za hišne posestnike je sedanjí hišni davek. V nobeni državi ta davek ni tako visok, kakor v Avstriji. Tako presega hišnorazredni davek za dobro polovico vseh dohodkov. Najbolj krivično pa je, da mora kmečki posestnik plačevati hišnorazredni davek od prostorov, v katerih prebiva z družino, posli in delavci. Ti prostori mu ne donšajo nobenih dohodkov, pač pa ima vedne stroške za poprave. Zato so poslanci Žitnik in tovariši predlagali, naj se hišni davki sploh znižajo, hišnorazredni davek od kmečkih stanovanj pa sploh odpravi. — Predlog se izroči davčnemu odseku.

Ljudsko zavarovanje.

Poslanec Gostinčar in tovariši so predlagali: Vladi se naroča, da čimpreje predloži načrt zakona, s katerim se bo vpeljalo ljudsko zavarovanje za starost in onemoglost. Zavarovati bi se morali mali in srednji kmečki posestniki, mali obrtniki in rokodelci, posli in delavci sploh, da bi na stara leta dobivali pokojnino ali pa redne letne podpore v slučaju

bolezni in onemoglosti. Zavarovalnico bi plačevali delodajalci, zavarovanci sami in pa država. Brez državnih prispevkov bi bilo tako ljudsko zavarovanje težko izvršljivo. Kakor čujemo, vlada že pripravlja tak zakon, ki bo de gotovo v splošno ljudsko korist, ako se bo oziral na razmere in tudi pametno izvrševal.

Bratovske skladnice.

Zakon o bratovskih skladnicah, iz katerih tovarniški delavci dobivajo provizije ali podpore, je pomanjkljiv. Zato so poslanci Gostinčar in tovariši predlagali, naj vlada predloži revizijo tega zakona. Poleg provizij za delavske vdove in sirote naj se določita tudi renta ali pokojnina za starost in onemoglost. Vojaška služba naj se všteje v delavsko dobo, država naj dovoli primeren letni prispevek.

Posojila vinogradnikom.

Posl. dr. Hočevar, Žitnik in tovariši so predlagali, naj se odpišejo vsa brezobrestna posojila, ki jih je država od leta 1884 do konca leta 1896 izplačala vinogradnikom za obnovitev po trtni uši okuženih vinogradov. Na Kranjskem so dobili vinogradniki do konca leta 1896 okroglo 580.000 kron državnega posojila, odplačali pa do 80.000 kron. Toraj je še okroglo 500.000 kron dolga, ki naj se odpiše. Za ona državna posojila pa od začetka leta 1897 pa naj se podaljša odplačilna doba na 15 let. Tisti vinogradniki, ki so n. pr. leta 1897 dobili državna posojila, bi jih morali začeti vračati s prihodnjim letom. Predlog pa meri na to, naj se ta rok podaljša še za pet let. — Predlog se izroči poljedelskemu odseku.

Podržavljenje premoga.

Vse večje premogove jame imajo v šestih bogatini, ki določajo cene premogu po svoji volji. Tako si lastniki premogokopov množe svoje bogastvo, ljudstvo pa mora vedno dražje kupovati svoj premog. Zato naj bi raje država odkupila vse premogokope ter premog prodajala po primernih cenah. To je namen predloga, ki so ga vložili posl. dr. Benkovič in tovariši v »Slovenskem klubu«.

Fideikomisi.

Po stari postavi so mnoga posestva plemenitih družin, ki jih lastniki ne smejo prodati. Ta veleposestva se imenujejo »fideikomisi«. Mi pa pravimo, zakaj bi postava samo nekaterim graščakom varovala nerazdeljivost posestva. Navadno pa so ta velika posestva slabo obdelana. Lastniki jih dajejo v najem kmečkim posestnikom, ki imajo malo svoje zemlje. Ker pa se mnogi revni ljudje ne morejo preživljati na svoji zemlji in »vezana« veleposestva ali fideikomisi več ne odgovarjajo sedanjim časovnim razmeram, zato je upravičen predlog poslanca dr. Benkoviča in tovarišev, naj se fideikomisi odpravijo, zemljišča pa po primernih cenah razprodajo kmečkemu prebivalstvu.

Delavska doba.

Dr. Benkovič in tovariši so predlagali: Vlada naj predloži načrt zakona, ki bo določal za delavce v rudokopih in drugih, zdravju škodljivih podjetjih, osemurno, za delavce v tovarnah in obrtnih podjetjih pa k večjemu deseturno delo.

Naši poslanci pripravljajo še nekatere druge važne predloge, ki jih vložijo še v tem ali v prihodnjem zasedanju.

Za čebelarje in medarje.

»Osrednje čebelarstvo društvo za Kranjsko Koroško in Primorsko« je na občnem zboru 22. febr. 1906 sklenilo resolucijo v varstvo

čebelarstva proti gnjilobi ter jo izročilo c. kr. vladi. Ker vlada na vlogo doslej še ni odgovorila, obrnilo se je društvo na državnega in deželnega poslanca dr. Kreka, kateri je stavil v državnem zboru dne 11. julija interpelacijo in v petek, dne 12. julija je že prejelo »Slovensko čebelarstvo«, kakor tudi vsa okrajna glavarstva in mestni magistrat važen odlok c. kr. deželne vlade, kateri se v slovenskem prevodu glasi:

Št. 23.414 ex 1906.

Ljubljana, dne 14. junija 1907.

»Slovensko osrednje čebelarstvo društvo za Kranjsko« je opozorilo z vlogo c. kr. deželno vlado na nedostatke in nevarnost, katera preti domačemu čebelarstvu vsled napačnega ravnanja medarjev in lectarjev.

Ker medarji in lectarji opravljajo vse svoje delo pri odprtih vratih ali oknih in celo popolnoma na prostem (na dvorišču itd.) privabi duh medu čebele tja v množini. Da se ubranijo čebel jih deloma polové, deloma pomoré. Ostale pa iznašajo že skoro skisam med domov v panje, pitajo ž njimi zalego, vsled česar zalega pomré in panj se okuži vsled nastale gnjilobe.

Gnjiloba je razširljiva, da lahko okuži tudi sosednje čebelnjake, proti kateri ni doslej znano še nobeno zdravilo.

Da se temu odpomore, je potrebno, da delajo medarji in lectarji v zaprtih prostorih, katerih okna morajo biti zadelana z gosto mušjo mrežo. Posoda z medom ali posoda, v kateri je bil med ali medica itd., in ni bila dobro pomita, ne sme stati na prostem, ravno tako tudi ne panji, predno niso bili dobro očiščeni medu in voska. Ako je bilo zunaj delavnice po naključju kaj politega z medom ali medico, mora se dotični prostor takoj dobro sprati z vodo, da čebel duh medu ne privabi na rop.

C. kr. okrajnemu glavarstvu (mestnemu magistratu) se naroča, odločno in v primerni obliki vplivati na to, da izpolnijo medarji natančno te varnostne odrebe.

Za c. kr. deželnega predsednika:

Chorinsky m. p.

Podržavljenje notarijata.

Poslanci dr. Šusteršič, Jaklič, Roškar in tovariši so predlagali: »Vlada naj takoj predloži načrt zakona, s katerim se podržavi notarijat.« — Predlog se izroči pravosodnemu odseku.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

POSLANEC KREK ZA DEMOKRATIZOVANJE CELE DRŽAVE.

Ko so poslanci v državnem zboru sklenili, da mora vlada iz državnih sredstev pomagati zadolženim deželam, obenem pa iz taktičnih razlogov odklonili soc. demokratov dostavek za splošno in enako vol. pravico v deželnih zborih, so soc. demokrati iz maščevanja vložil svoj dostavek kot nujni predlog.

Poslanec dr. Krek je nastopil za nujnost tega predloga ter pričel govoriti slovensko, da varuje pravico slovenščine v zbornici in »po domače« obračuna s poslancem Hribarjem, ki v Ljubljani vrti lajno proti razširjenju volivne pravice, na Dunaju pa govori zanjo, šele takrat, ko že ve, da jo vlada za enkrat še ne mara dati. Govornik mu je na-

nizal dejstva druga za drugim, ki pričajo, kako je Hribar s svojo stranko vred glede na volivno preosnovo v kranjskem deželnem zboru skakal z ene strani na drugo. Zlasti se je videlo ljubljanskemu županu, kako sitno se mu zdi, ko mu je izvil dr. Krek dokaz, da je bila liberalna obstrukcija naperjena proti ustaljenju nemške veleposestniške nadoblasti. Kajti Hribar sam, kakor mu je Krek dokazal črno na belem, je celo dvakrat pritrtil temu ustaljenju, in sicer pod neprimerno neugodnejšimi pogoji za Slovence. Ker je Hribar nekaj nergal, mu je naš govornik zabrusil: »Če ste pošteni in odkriti mož, morate sami priznati, da ste vi v volivni reformi obljubili Nemcem varstveno formulo in da je torej brezvestno nam očitati obrambo nemštva!«

Nato je poslanec dr. Krek nadaljeval v nemščini in povdarjal, da se ljudstvo s ponosom zaveda politične ravnopravnosti, svojih dolžnosti, pa tudi pravic. Zato pa pričakuje uspešnega dela za skupni blagor ne samo od novega parlamenta, ampak tudi od deželnih zborov, kjer še vedno nimajo svojih zastopnikov naširji ljudski sloji. — Strah pred socialnimi demokrati je neupravičen in smešen. Kakor hitro se demokratizuje država in vse javno življenje, postanejo najhujši socialni demokrati pohlevna reformna stranka, kakor se kaže v prvi vrsti v Angliji in v zadnjem času tudi na Nemškem. — In če se hoče rešiti narodno vprašanje v Avstriji ali pa vsaj ublažiti narodne prepire, potem je to treba omejiti na ožje kroge, na deželne zборе, katerim se mora dovoliti širji delokrog, pred vsem pa splošna in enaka volivna pravica. Ta pravica bo ponižala premoč birokratov, ki si ravno v posameznih deželah lastijo več oblasti nego višji gospodje v ministrstvih. Zato je reforma javne uprave nujno potrebna, a nemogoča brez demokratizovanja deželnih zborov. Če pridobimo vse sloje prebivalstva, ako vprežemo vse narodne sile za javno upravo, potem bomo temeljito in korenito izboljšali politične, kulturne in socialne razmere. Potem sedanji lovski zakon ne bo več mogoč in bogati gospodje se bodo težko še kratkočasili z lovom po razsežnih planinah in dolih. — Kmečko ljudstvo še vedno nima potrebnih prometnih sredstev in še vedno se dobe birokratje, ki malemu kmetu, obrtniku in delavcu sploh odrekajo pravico do višje izobrazbe. — Mi zahtevamo javne dobrodelne naprave za ljudstvo ne kot miloščino, ampak kot socialno dolžnost države, dežele in občine. — Razni okvirni državni zakoni, n. pr. obrtna in mirovna razsodišča, kmečke zadrage itd. leže v povojih neizvršeni, ker nimamo pravih ljudskih deželnih zborov, ki bi imeli smisel za ljudske potrebe.

S svojim odločnim nastopom, temeljitim znanjem in tehtnim dokazovanjem za uvedbo splošne in enake volivne pravice v deželne zборе je poslanec dr. Krek vzbudil splošno pozornost. »Slovenski klub« je na ugledu mnogo pridobil. Govorniku so častitali Hrvatje, katoliški Čehi, Rusini, krščanski socialci in celo socialna demokrati, katerih glavno glasilo je pisalo, da je bil Krekov govor »silno zanimiv in naravnost znamenit«.

Pri glasovanju, ki se je vršilo v torek, dne 9. julija, je bila odklonjena s 193 proti 158 glasovom nujnost. Za so glasovali vsi Slovenci in Jugoslovani.

JEZIKOVNO VPRAŠANJE V AVSTRIJSKI ZBORNICI.

Češki poslanci še vedno krofijo svojo zgovornost in se vadijo v molčanju kakor menih-trapisti. Sklenili so namreč, da nihče izmed njih ne bo govoril v zbornici toliko časa, dokler ni rešeno vprašanje, ali objavlja steno-grafični zapisnik tudi nemške govore in

predloge. Če je doslej kdo češki govoril, njegov govor ni prišel v zbornični zapisnik, ampak samo zbadljiva opazka: »Govornik govori češki.« Pravzaprav pa češki poslanci od svojega ravnanja nimajo kake posebne koristi, ker pri tako važnih vprašanjih kakor sanacija deželnih financ in uvedba splošne in enake volivne pravice niti zinili niso, da bi označili svoje stališče. Vendar pa ima njihovo demonstrativno stališče vsaj to dobro posledico, da se vlada in nemške stranke resno bavijo s tem vprašanjem. Mnogi nemški poslanci in njih glasila ne zanikajo načelne pravice, da smejo nemški poslanci govoriti in staviti predloge vsak v svojem jeziku. Povdarjajo pa, da je iz tehničnih vzrokov nemogoče ustreči tem načelno upravičenim zahtevam. Isto stališče zazema tudi vlada. Baron Beck je namreč devetorici nemških strank predložil svoje nasvete glede na poslovni jezik v zbornici. Nemški predlogi in interpelacije bi se z nemškimi prevodi vred objavljale v zapisniku. Vsi drugi predlogi med razpravo v zbornici, nujni predlogi in vprašanja na predsednika bi se morala vršiti v nemškem jeziku. Kar se pa tiče govorov, je bila že doslej navada, da so nekateri poslanci govorili v nemškem jeziku. Ta pravica naj se uradno prizna. V zapisnik pa bi se sprejel le nemški prevod govora. — Nemški poslanci niso povsem zadovoljni z vladnimi predlogi, še manj pa češki radikalci, ki hočejo kar obstruirati in so že v ta namen sestavili 51 nujnih predlogov. — Najbrže obveljajo vladni nasveti, ker so — izvršljivi.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR.

Hrvaški poslanci so zapustili Budimpešto. — Supilova izjava.

Hrvatje so se že dolgo časa z obstrukcijo upirali železničarski predlogi, nazadnje je pa le minister Košut zlomil in onemogočil hrvaško obstrukcijo, s tem pa tudi svoji stranki in vladi izpodkopal ugled in moč. Košut je namreč proti vsem postavnim in ustavnim določilom predlagal, naj se črtajo razen enega vsi paragrafi železničarske predloge, da se onemogoči podrobna razprava o teh paragrafih, s tem obenem pa tudi obstrukcija Hrvatov. V tistem paragrafu pa še vedno zahteva, da mora vsak železničar biti zmožen mažarskega jezika in to celo v področju Hrvaške in Slavonije. Ta paragraf naj se izvede naredbenim potom.

S takim nasiljem Hrvatje seveda niso mogli biti zadovoljni, zato so jo pobrali iz Budimpešte, poprej pa so še v zbornici odločno protestirali po poslancu Supilu, ki je prečital protest, v katerem hrvaški poslanci izjavljajo, da je od vlade predložena službena pragmatika železničarjev nepostavna in protustavna, ker krši ogrsko-hrvaške nagodbe temeljni zakon in da je predsedstvo s svojo pristranostjo in Košut s svojim nasiljem Hrvatom popolnoma onemogočil zahajati še nadalje v zbornico.

Vsi listi, še celo nekateri ogrski, napadajo in obsojajo Košuta. Hrvatje pa navdušeno sprejemajo svoje poslance. Splošno se zatrjuje, da novi ban Rakodcaj ne bo dobil Ogrom prijazne večine na Hrvaškem, ker mu noben pošten Hrvat ne zaupa. Vsi sekcijski načelniki hrvaške vlade in devet višjih županov je že demisioniralo.

AVSTRIJSKI HRVATJE ZA HRVAŠKO SAMOSTOJNOST.

Poslanec Perič je v interpelaciji vprašal ministrskega predsednika Becka, kakaj ni poklical k nagodbenim pogajanjem med Avstrijo in Ogrsko tudi Hrvaške kot samostojnega dr-

žavnopravnega faktorja. — Ogrsi se zelo jezijo nad Beckom, ker ni takoj odgovoril in zavrnil take interpelacije, ki žali zunanjo državo (!).

BOSANSKO VPRAŠANJE V AVSTRIJSKI ZBORNICI.

Ker je ogrski ministrski predsednik Wekerle trdil, da pripada Bosna ogrski kroni, so kršćanski socialci in Hrvatje vložili interpelacijo glede na stališče ogrske vlade v bosanskem vprašanju. Ministrski predsednik baron Beck je obljubil, da bo na interpelacijo takoj odgovoril. O Beckovem odgovoru nameravajo otvoriti debato, tako da se utegne razviti zanimiva bosanska debata.

SVOBODNA AGRARNA ZVEZA.

Agrarna zveza šteje 263 poslancev, torej dva glasova več kakor znaša absolutna večina zbornice. V načelniško svetovalstvo sta med drugimi izvoljena Demšar za Kranjsko in Roškar za Štajersko.

VOJAŠKI DOPUSTI OB ŽETVI.

Deželnoobrambeni minister Lačar je v zbornici izjavil, da je vojaška uprava uvedla 14dnevne dopuste za poskušnjo v okrožju 11. lovskega armadnega zbora in sicer samo za sinove kmetov, da gredo pomagat domačim pri žetvi. Ako bodo uspehi povoljni, bo vojna uprava na podlagi teh izkušenj uvedla splošne dopuste ob tej žetvi.

PONAREJANJE VINA.

Na interpelacijo, zakaj zakon proti ponarejanju vina še ni objavljen, je poljedelski minister grof Auersperg tako-le odgovoril: Zakon je bil potrjen 12. aprila. Objavljen se pa ni, ker stoji v veljavo tri mesece po objavi in je poprej treba pripraviti izvršilne naredbe, ki se morajo ozirati na korist vinorejcev in trgovcev, ter na kraljeve razmere. Zato je poljedelsko ministrstvo izdalo ukaz na deželne vlade, naj na podlagi nasvetov trgovskih in obrtnih zbornic, kmetijskih in drugih korporacij ministrstvu predlože primerne predloge, kar se doslej še ni zgodilo. Ker pa bo potrebno gradivo že v bodočih tednih zbrano, stopi zakon jeseni pred trgatvijo v veljavo.

VOLIVNA REFORMA NA — OGRSKEM.

Energični in premeteni Kuen-Hedervarij bo baje prevzel nalogo izvesti volivno reformo na Ogrskem ter s tem zadal koaliciji smrtni udarec. Poprej pa namerava spreminiti poslovnik tako, da bo nemogoča obstrukcija nemadžarskih narodnosti. Temeljni princip ogrske volivne reforme bo ta-le: Voliti sme vsak ogrski državljani, ki zna brati in pisati v svojem materinskem jeziku.

SKLICANJE KRANJSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Graški listi poročajo, da namerava vlada še enkrat poskusiti doseči sporazumljenje med kranjskimi deželnozborskimi poslanci glede na volivno reformo. Ako bi se pogajanja razbila, se bo deželni zbor najbrž razpustil in se bodo razpisale nove volitve.

»ZNAČAJNI« DVORNI SVETNIK DR. PLOJ

je res čuden svetnik, ker kljubu krepkim nezaupnicam še vedno ne odloži mandata. Vrhutega si pa še v liberalni celjski »Domovini« izmišlja resolucije, o katerih sicer nihče nič ne ve. Dasiravno je »Slovenec« neizpodbitno dokazal, da je ta »oficielni zastopnik« Korošcev vso rešilno akcijo temeljito zavozil, je

v »Domovini« tako predrzen, da kot »priatelj Korošcev« posl. Grafenauerja vabi v svoj klub. In vendar je Ploj tako sijajno dokazal svojo nezmožnost, da bo pač malokoga še veselilo imeti škodo od njegovega vmešavanja.

ALI SMO NA PRUSKEM?

Nečuvena krivica se je dogodila od strani državne oblasti hrvaškemu narodu, cerkvi in prevz. biskupu Mahničju. Creski okrajni glavar je kar sam nastavil svetne učitelje in učiteljice s poveljem, da morajo poučevati otroke verouk italijanski namestu duhovnikov. In zakaj tako nasilje? Biskup je naročil katehetom, da naj poučujejo v šoli italijansko, ker je tako ukazano; koder pa, zlasti v prvem in drugem razredu, dobe otroke, ki laščine ne znajo, jih naj poučujejo v materinščini, dokler se italijanski ne nauče. — Dr. Mahnič je seveda proti temu nasilju vlade protestiral in upamo, da se bo vladino početje primerno osvetlilo tudi v državnem zboru.

SLOVENSKO MOŠKO UČITELJIŠČE IZ KOPRA V GORICO.

Tržaški namestnik, princ Hohenlohe, je spoznal, da je oddaljeni in brezpomembni Koper pravo ognjišče laške iredente, ki zastruplja laške dijake in silno preganja slovenske. Zato je »rdeči princ« z energično roko začel razdirati sršenovo gnezdo: Hrvaško učiteljišče se je premestilo v Kastav, slovensko naj bi se v Gorico, laško pa v Gradiško. — Lahki proti temu protestirajo; celo kršč. Italijan proš Fajdutti, čeprav je mož izvoljen s pomočjo glasov slovenskih Bricov, katerim je obljubil, da ne bo nastopal proti slovenskim koristim!

»ON« JE GOVORIL.

Kdo? Z Nemci zvezani »veliki Slovan« Hribar. Čemu? Da bi s puhlimi frazami zmanjšal globoki vpliv temeljitega Krekovega govora. In kaj je kvasil? Da je sedaj tudi »on« za volivno reformo. Zakaj? Ker je minister že prej izjavil, da splošne in enake volivne pravice za deželne zборе ne predloži v sankcijo. — To je pa že več, kakor ciganska politika!

JAPONCI SE PRIPRAVLJAJO NA VOJSKO.

Lani je poskočil japonski proračun za armado od 52 na 111 milijonov jenov; izdatke za mornarico so pa povišali od 40 na 82 milijonov. Vse to kaže, da se Japonci z mrzlično naglico pripravljajo na boj, le to se ne ve, s kom. Angleži njihovi »zavezniki«, se jih za enkrat še ne boje preveč, pač pa ameriške Zedinjene države; v največji nevarnosti so pa Rusi, ker so brez — brodovja.

IZBOLJŠANJE PLANIN IN PAŠNIKOV.

Z Dunaia se poroča, da vlada vendar enkrat resno misli na akcijo, s katero hoče pospeševati živinorejo. V ta namen bo dovoljevala večje podpore v povzdigo živinoreje ter olajšave pri vožnji, obenem pa pospeševala pridelovanje boljše krme, izboljševanje planin in pašnikov.

PRORAČUNSKI PROVIZORIJ.

»Slovenski klub« je sklenil, da se ne udeleži debate pri prvem branju proračunskega provizorija. — Šustersičev predlog o spremembi društvenega zakona se brez prvega branja izroči ustavnemu odseku.

Listek.

Zlati križ.

(Konec.)

Dobro uro pozneje je stopil Anton Vran z veselim obrazom pred svojega očeta.

»O, ljubi moj, danes si pa vesel, kako vidim.«

»Nikdar v življenju še nisem bil tako vesel kakor danes, oče,« odgovori sin.

Starec pogleda z modrimi, izkušenimi očmi mladeniču v obraz.

»Hm, hm« . . . starec pokima in zazibljejo se mu beli lasje na glavi. »Kaka sreča pa te je zadela, Anton?«

»Oh, sreča, oče — sreča!«

In postavil je v svilnat papir zavito stvar na mizo. Oče je z radovedno roko segel po papirju, ali sin ga je urno prijel za zapest.

»Počakaj še malo. Vse boš zvedel. Poslušaj mirno.«

Napeto je zrl oče svojega sina. Anton je položil roko okrog starčevega vratu in mu je pričel pripovedovati o svoji ljubezni do uboge deklice. Pripovedoval mu je tako goreče, s tako čutečim srcem, da se je starec popolnoma zamislil v dobo svoje lastne mladosti. Videl je njo, ki jo je prvokrat ljubil. Pridna je bila in pobožna in — ubožna, zelo ubožna. To pa se je zdelo njegovim starišem velika napaka. On se je udal in je zapustil ubogo dekle zaradi starišev. Pozneje se je sicer poročil s pridno in dobro ženo, ali v kljub temu je oživela danes pred starčevimi očmi popolnoma njegova prva ljubezen. Zdelo se mu je, da še ni dolgo, odkar se je to zgodilo, — komaj nekaj let.

Anton je med tem pripovedoval dalje. Oče, veš zatopljen s svojo mladost, ga ni poslušal. Šele, ko je sin odvil ono stvar, ki jo je prej položil na mizo, in jo pokazal očetu, šele tedaj se je starec vzbudil iz svojih misli, oče so mu oživele, roke so mu trepetale.

»O Bog, oče, kaj ti je — kaj ti je — ti se treses!« zaklicje Anton prestrašen.

Oče s skrčenimi rokami zagradi za zlati križ, ki ga je držal sin v rokah. Dolgo, dolgo gleda v Kristusov izmučen obraz in nikamor ne obrne osteklenelih oči. Dve debeli solzi mu polzita po zgubanih licih.

»Ni dvoma,« mrmra z rezkim glasom, »ravno tisti križ, poznam ga — da, to je bil najlepši čas, in ona je bila tako vesela — tako vesela —«

Nekaj časa je ostalo tiho v prijazni sobici.

Anton je molče opazoval očeta, ki je mrmral nekaj sam s seboj. Njegove misli so bile Bog ve kje.

»Oče, ti poznaš ta križ?« vpraša čez nekaj časa Anton.

»Poznam — poznam! Saj sem ga sam naredil!«

»Kako, oče —?«

»Da, sam! In podaril sem ga deklici, o kateri sem vedel, da ji s tem storim največje veselje. Gotovo se ji mora goditi jako slabo, ker se je ločila od tega križa.«

»Ona ne živi več, oče!«

»Saj sem mislil tako!« prikimava oče.

Anton je moral še enkrat pripovedovati vse od začetka: kako je danes srečal Marijo, kako mu je s solzami v očeh pripovedovala o izgubi najdražjega zaklada; on se je odločil za vsako ceno zopet pridobiti deklici najdražji zaklad. »Križ sem moral plačati bogato, toda kako bo Marija vesela, ko zopet nazaj dobi svojo dragotino.«

Anton ni več dvomil, da je Marija hčerka one, ki jo je ljubil nekdan tako vroče.

»Kako čudovito!«

»Ali smem biti zagotovljen, da mi boš dovolj ženitev z njo?« vpraša Anton očeta, Starec pokima.

Dolgo vnoč sta sedela oče in sin v prijazni sobici in sta se pogovarjala o preteklosti.

Med tem je ždela Marija vsa potrta in žalostna v svoji ubožni sobici. Agata, njena stara prijateljica, jo je skušala potolažiti.

»Nikar ne obupaj, ljubo dete! Bog je dobrotljiv in ne zapusti nikogar, kdor njega ne zapusti. Večkrat nas obiskuje s težavami in bolečinami, ker nam hoče dobro. Bog ve, morebiti bodo tudi k tebi prišli boljši časi.«

Marija je dvignila žalostne oči.

»Ah, boljši časi, odkod naj pridejo? Vse življenje sem tavalala v senci ubožstva in nesreče — jaz in moja mati. Odkod bi mi naenkrat posijalo sonce sreče? Vedno trdo delam in zaslužim komaj toliko, da se preživim. O zakaj sem tako ubožna?«

»Dokler si zdrava, nisi ubožna,« jo tolaži starka.

»In če zbolim — kaj potem?«

»Potem, Marička, bi ostala jaz pri tebi.«

Marija stisne zvesti tolažnici roko.

Drugo jutro potrka nekdo na vrata in Marija se vzbudi.

»Marička,« zakliče Agata, »pismo za vas je tukaj. Sel čaka na odgovor, ali smem notri?«

»Precej, počakajte za trenotek.«

Marija je danes, ker je nedelja, spala nekoliko dalje kakor ponavadi. Hitro se je oblekla, vzela je pismo v roke in ga je prebrala polglasno.

Spoštovana gospica!

Imam Vam sporočiti zelo važno stvar, nekaj, kar Vas bo gotovo zelo razveselilo. Ker se bojim, da bi Vam bilo neprijetno, če bi Vas obiskal na stanovanju, zato Vas uljudno prosim, da bi prišli Vi k meni. Sami določite čas, kdaj pridete, le nikari čakati predolgo.

Srčno Vas pozdravlja

Anton Vran, Rožna ulica 6.

Marija je prebledela. Še enkrat je prečitala pisemce, zvila je papir z jezo ročico in ga je vrgla prestrašenemu selu pred noge.

»Povejte,« kričala je z ogorčenim glasom, »povejte vašemu gospodu, da me ne veseli zvedeti njegovih novic. Pošteno deklet sem in se ne dam voditi po tujih stanovanjih. Proč od tod — precej — jaz hočem ostati pošteno deklet!«

Ko je odšel sel, je sedla Marija jokajoč na stol in si je zakrila obraz z rokami.

»In to hočejo storiti — meni! Seve, uboga deklica sem, ki je ravno dobra za takega — toda, da je ravno on tisti, on — o tega bi ne bila pričakovala — — zdel se mi je tako dober in plemenit — tako odkritosrčen — in sedaj? O — o!«

Marija je jokala še bolj. Agata je stala ob njej in ji je tolažeč jo božala lase.

»Ne zapustite me, Agata. Kaj bi bilo iz mene, če bi ostala brez varstva na svetu? Uboga sem in nesrečna, zato me — —«

»Strašno si razburjena, revica. Povej mi vendar, kaj ti je, morebiti ti bom svetovala dobro. Toda, ne — prej pojdi v cerkev, ker je danes nedelja, in tam, pri ljubem Bogu, se boš pomirila. Čisto drugih misli boš prišla nazaj, le prepričana bodi, Marička.«

Marija je pokimala.

»Pa hitro pojdi, da še prideš k pridigi.«

Ko je stopila na ulico in je slišala svečani glas nedeljskih zvonov, se ji je olajšalo srce. Po končani službi božji je še ostala sama v cerkvi. Vseokrog je bilo tiho, noben glas ni motil njene pobožnosti.

Vrnila se je domov. Med vrati jo je spre-

jela Agata in ji je stisnila roko. Marija je opazila v njenih očeh vesele solze. In Agata jo je peljala za roko v njeno sobo. Nikdar še ni bila tako vesela in tako prijazna z njo.

Naenkrat odpre Marija široko oči. Vesel strah ji prevzame dušo. Ali je res? Ali je res? — Kaj blesti in se sveti pred njenimi očmi — tam — tam na steni — —? Kako zvesto in pristrčno je pozdravljala njen najdražji zaklad, zlati križ!

»Moj križ — moj ljubi, zlati križ — zopet te imam!«

Marija je pokleknila, in tok solza se ji je vdrl po licih. Snela je urno križ s stene in ga je poljubljala s solzami.

Pred njeno dušo pa je stopila naenkrat grenka misel, da je storila danes veliko krivico njemu, čegar podoba je nosila že dolgo v srcu. On, le on je bil, ki ji je zopet pridobil zaklad vseh zakladov. On je vedel, kolikokrat je jokala za zlatim križem, ki ga je prodala. Kako je bila neumna, ker ni takoj slutila, da misli Anton Vran z njo le dobro.

Čisto zatopljena v sladke misli in svoj zlati križ niti ni opazila, kako so se lahko odprla vrata za njo in kako je stopil Anton Vran s svojim očetom v sobo. Ko sta zopet zaprla vrata, se je šele obrnila v sladkem presenečenju.

Anton ji je pripovedoval o svojem upanju in ljubezni. Ona je poslušala pristrčno in vse se ji je zdelo kakor sladka pravljica iz devete dežele.

Tudi Antonov oče — Jožef Vran — je pripovedoval srečni Mariji, kako je nekaj ljubil njeno mater in ji je podaril zlati križ v spomin.

»Da, da,« je končal, »čudna so pota božje previdnosti. In ti, Marija, osreči Antona! On to zasluži. Spoznala si, da ima plemenito srce. Blagoslavljam vajino zvezo, Bog vaju varuj!«

V sreči je zažarelo Marijino obličje. Stisnila je roko staremu gospodu. Anton je stal s svetlimi očmi ob njej, in nikdar se mu ni zdela Marija tako lepa. Niti on, niti ona nista mogla govoriti vsled preobite sreče. Le blesteče oči so pričale o tem, kar se je zgodilo v njihovih dušah. — —

Mala sobica, kjer je ostala Marija do poroke — pod zvestim varstvom starke Agate — je videla marsikako solzo veselja in sreče.

Konec.

Novo zdravljenje hromih.

Interesanten dogodek priobčuje »New-Yorška Morgenzeitung« o metodi, katere se je poslužilo, da bi se hromec ozdravil. Tu označeni slučaj se tiče nekega gledališkega strokovnjaka, ravnatelja newyorške opere, Henrika Conrieda. Conried je zbolel približno pred pol letom radi mrtvouda v nogah, boleznijo, ki se imenuje od strokovnjakov »locomotor ataxia«, in za katero mu ameriški zdravniki niso mogli obljubiti zdravniške pomoči. Bolnik je potlej poklical 70 let starega nemškega učenjaka profesorja Fränkla iz Berlina v Newyork, in ta se je sešel pred petimi meseci z gledališkim ravnateljem. Pojasnil je po skrbni preiskavi, da bo bolnik spet lahko hodil, če se podvrže šest- do dvanaestmesečnemu lečenju, pri katerem se mora učiti hoje kot otrok. Nemški učenjak je zahteval po poročilu newyorškega lista za zdravljenje 30.000 dolarjev, ki so mu bili dovoljeni. Sklenilo se je, da se bo zdravljenje smatralo kot uspešno šele, kadar bo mogel Conried prehoditi v eni uri tri milje prosto brez palice in poleg tega še navadne stopnjice brez opore.

K temu dostavlja »Morgenzeitung«: »Brez nadaljnjega odlašanja je začel sedaj profesor Fränkel z zdravljenjem bolnika, ki je obstajalo izključno le v električni pripravi. Uspeh je bil zelo znamenit. Conried se je počutil dan za dnevom slabšega in ob dnevu zaključka operne sezone ni mogel več iti po sobi niti na bergljo oprt. Čim obupnejši pa je postajal Conried, tem bolj je učenjak upal.

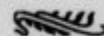
»Danes sva že tako daleč,« mu je razložil nekega dne. »Sedaj ste se v resnici izvrstno naučili hoditi, in šele danes morem začeti s tem, da vas naučim hoditi spočetka po svoji metodi.«

Prvi aparat, ki je prišel v porabo, je bila vrsta lesenih steklenic v obliki kegljev, ki so bili postavljeni na postelji in so se sami po sebi postavljali, če jih je podrl. To pa ni šlo. Conried je sunil in prevrnil steklenico, pa ne one, katero je nameraval podreti. Mišice so bile pokvarjene, njegova noga ni mogla dirigirati. Če je hotel Conried suniti na levo, je zadel na desno. Štiri ure na dan je sedel pred navedenim aparatom. Okoli enega tedna se je uril z neutrudno potrpežljivostjo s čudovito igravo, dokler slednjič ni vedno bliže prihajal svojem cilju. Spojitev med njegovimi živci, dobro voljo in členi se je počasi uravnala, in prav kmalu je mogel Conried z nogo zadeti vsako steklenico, na katero je namestil. Ko je bilo že tako daleč, se je preselil Conried v Berlin, kjer je v hotelu »Cesarski dvor« nadaljeval »učenje« v spremstvu profesorja Fränkla. Nazadnje je prišel neki aparat drugačnega sistema na vrsto. Na tekalšču med dvema ograjama so bile po Conriedovi nogi pomerjene zaznamovane stopinje, po katerih je moral bolnik hoditi. Tudi to spočetka ni šlo. Noge niso ubogale, razmikale so se v stran in se niso postavljale po zaznamovanih sledovih. Kmalu pa se je tudi tega naučil. Vedno varnejši je postajal bolnik v premikanju nog, zmerom redkeje se je pripetilo, da ni mogel noge postaviti na začrtano stopinjo, vedno varnejša so bila premikanja.

Po tem sistemu se je naučil Conried prosto, pokonci in ravno tako dobro po ovinkih hoditi. Tedaj so bili sledovi nog numerirani, in Conried je stopal kot majhen otrok okoli, med tem ko je njegov učitelj štel ena, dve, tri, štiri itd.

Na lesenih stopnjicah, katere je sam tjakaj pripravil, se je Conried naučil hoditi po stopnjicah gladko na isti način, najprej s pomočjo ograje, pozneje čisto prosto in brez opore. Tudi tu so bile stopinje natančno zaznamovane.«

Danes je ravnatelj Henrik Conried gotovo že tako daleč, da prosto po obljubljenih cestah, varen in brez slabosti hodi in sicer v normalni hitrosti vsakega drugega izprehajalca. In po nasvetu profesorja Fränkla je skoro gotovo, da bo Conried, ako ne nastopijo kakšni dosedaj še neznan zadržki, po dolgih letih zopet postal gospodar svojih nog.

Kratko.

Narednik: »Infanterist Raitguzen! Kaj je vaš oče?«

Vojak: »Pokopan.«

Narednik (razburjen): »Kaj je bil prej?«

Vojak: »Mrtev!«

Narednik (divje): »Vi! Nikar se ne norčujte! Povejte kratko, kaj je bil vaš oče pred svojo smrtjo!«

Vojak: »Živ!«

Razgled po domovini.

Za »Kmečke zveze«. Katol. tiskarna pripravlja lične pristopnice za člane »Kmečkih zvez«. Istotako bo v kratkem oskrbela vse potrebne obrazce za pristop k zvezi, da se tako olajša delo pri ustanovitvi in poslovanju. Že danes opozarjamo, da oglasila že sedaj sprejema Katoliška tiskarna, ker le pri naprej določenem nalogu bo tiskarni mogoče postreči cenj. društvenikom z nizko ceno. Dobe se tudi že tiskana pravila za »kmečke zveze«.

Zahvala. Najprisrčnejše se zahvaljujeva vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so bili najini preljudi rajnki materi v njihovi mučni bolezni in ob njihovi smrti v pomoč, dalje vsem, ki so jih spremili na njihovi zadnji poti, preč. gg. iz zavoda sv. Stanislava, gospodom bogoslovcem itd. in priporočava najino preljudbo nenadomestljivo mater vsem v pobožni molitvi in blag spomin. — Dravljje, 11. julija 1907. Ivan Kogovšek, prefekt v zavodu sv. Stanislava, Jakob Kogovšek; žalujča čina sinova.

Za domače žganje. Znano je koliko sitnosti in stroškov imajo prestajati kmečki posestniki, ki svoje lastne sadne pridelke pokušajo v žganje. Koliko kazni roma v nezasitne globine državnih blagajnic! Kmetje se že dolgo potegujejo za to, da bodi kuhanje žganja iz lastnih pridelkov davka prosto. Finančni minister Korytovski sklicuje te dni posvet strokovnjakov, da se posvetujejo v tem oziru. Naši kmetje naj bodo brez skrbi, njihova reč je v dobrih rokah: poslanec Povše jo zastopa v soglasju s svojimi tovariši. Na volivnih shodih se je ta reč mnogokje omenjala. Stvar je že sprožena in brez dvojbe bodo poslanci S. L. S. vse storili, da se srečno izpeljeta do konca. Že zdaj imata Dalmacija in Tirolsko znatne polajšave; do 112 litrov sme posamni gospodar izkuhati davka prosto, pri nas samo do 56 l. Zakon je tudi tako zastarel in nejasen, da je že iz tega ozira potreben temeljite izpremembe. Že zdaj pa po pravici zahtevamo, da se naša finančna direkcija svoje pravice (al l. F. m. r. dné 21. julija 1899 dr. z. 130; V. Bl. št. 149) poslužuje dobrohotno v korist našim kmetovalcem in da strogo zabiči svojim uslužbenecem, da bodo razumno in pošteno delali z našim ljudstvom. Tega doslej nismo opazili. Na vsak način se bomo v javnosti s to stvarjo odslej bolj pečali. nego doslej.

Veterinarski svet pri poljedelskem ministrstvu. S tem, da se je ugodilo zahtevi kmetovalcev, da se podredi oddelek za veterinarne zadeve poljedelskemu ministrstvu — doslej je bil v ministrstvu za notranje zadeve — je poljedelski minister tudi odločil, da sestavi državni veterinarski svet, ki bo v vseh živinozdravstvenih zadevah imel služiti mu kot svet pri njegovih veterinarskih zadevah. V veterinarski veliki svet pozval je minister po predlogih e. kr. kmetijskih družb zastopnike vseh dežel. Za Kranjsko je pozval podpredsednika kmetijske družbe g. Povšeta. Dne 28. junija se je ta svet sestavil pod predsedstvom poljedelskega ministra. V zvršilni odbor, ki je stalen svet, so zastopniki po skupinah izvolili sedem odbornikov; iz skupine južnih dežel (Kranjsko, Goriško, Tržaško-Istra in Dalmacija) je izvoljen poslanec Povše. Tako izvoljena sedmorica stalnega odbora izvolila si je za predsednika poslanca Povšeta, za podpredsednika gališkega poslanca dr. viteza Kozlowskega, za glavnega poročevalca viteza Hohenbluma. Temu stalnemu odboru bo poljedelski minister vse zadeve, tičočee se živinozdravstvenih naredb, dajal v posvet.

Pozdravljati je to ustanovitev, ker bodo zamogli kmetovalci ministru izražati svoje želje in zahteve. Složno delo veterinarstva s kmetijstvom bo obrodilo gotovo lep sad.

Dr. Ploj se pere na razne načine, seveda po liberalnih listih. Ravno tisti liberalci, ki so ga preje najgrje napadali, ga sedaj branijo in slikajo kot kristalnočisti značaj. A ravno ti branitelji so najboljši dokaz, da je Ploj zašel popolnoma v liberalno družbo. Zato mu ne moremo zaupati in ga pozivamo vnovič, da odloži mandat. Če ima dvorni svetnik le količjak politične časti, mora to storiti.

Obolel je priljubljeni šentjakovski župnik, prelat Rozman. Na potu na božjo pot v Velesovo ga je zadel nekoliko mrtvoud. Sedaj se mu zdravje zopet polagoma povračuje.

Japonsko brodovje pride koncem tega meseca v Trst in na Reko.

Umrla je v Št. Vidu nad Ljubljano g. Terezija Kogovšek, mati g. Ivana Kogovšek, prefekta v zavodih sv. Stanislava v Št. Vidu.

Za ravnatelja na I. gimnaziji v Ljubljani so hoteli Nemci vsiliti nemškega profesorja Profta. Kakor se čuje, je Proft umaknil svojo prošnjo, kar popolnoma prav storil. V Ljubljani bi bil nemogoč.

Izredni občni zbor »Sloge« v Gorici se je vsled odpovedi dr. Gregorčiča vršil dne 1. t. m., ki je odpoved dr. Gregorčiča vzel z globokim obžalovanjem na znanje. Za predsednika »Sloge« je bil soglasno izvoljen dr. Fran Pavletič, za odbornika deželni poslanec Grča. Odboru se je naročilo, naj v posebni spomenici se zahvali dr. Gregorčiču za trudapolno 18letno delovanje na kulturnem in političnem polju.

Izboljšanje planin in pašnikov. Z Dunaja se nam poroča: Vlada vendar enkrat resno misli na akcijo, s katero hoče pospeševati živinorejce. Ta akcija bo neposredno koristila živinorejcem, posredno pa širšemu prebivalstvu, konsumentom mesa. V ta namen bode vlada dovoljevala večje podpore v povzdigo živinoreje ter olajšave pri vožnji, obnem pa pospeševala pridelovanje boljše krme, izboljševanje planin in pašnikov. Kakor smo že poročali pred tedni, je že izdelan načrt zakona za izboljšanje planin. V tem oziru smo precej zaostali. Živina se pase na planinah vse povprek; išče si boljšo pašo in se razvadi, da slabšo pohodi in prezira. Tudi je na planinah še premalo hlevov, kjer bi se pridobival gnoj za izboljšanje paše. V mnogih krajih sploh ni napajališč za živino. Potrebno je tudi, da se pašniki ločijo od sveta, ki ni ugoden za pašo, pač pa za pogozditev. Treba je tudi več pouka, boljšega nadzorstva itd. Opozoriti pa moramo vlado in druge merodajne kroge tudi na pašnike in senožeti v nižini, na primer na obširne prostore po Krasu, in v Suhu Krajini in drugod. Tu je v prvi vrsti potrebno, da se zasejejo boljše vrste krme, da se napravijo napajališča, izčistijo senožeti in pašniki. V to pa je potreba primernega poduka in podpore.

Vojaški dopusti ob času žetev. Vojni minister je deputaciji krščansko-socialnih poslancev obljubil in zagotovil, da se bodo prihodnje leto povsod vojaški dopusti ob času žetve na podlagi izkušnje uvedli pri 7. in 11. zbornem poveljstvu.

O razmerju med socialno demokracijo in kmečkim stanom je predaval nedavno v Št. Lambertu dr. E. Lampe. Dokazoval je, kako dela socialna demokracija sistematično na uničenje kmečkega stanu in kako hoče zdaj z zahtevo prostega uvoza z Balkana udariti

kranjsko živinorejo. Zato je dolžnost kmetov, da se ustavijo socialni demokraciji ter ji zabranijo prodiranje v kmečke občine, kar je potreba zlasti za zagorsko okolico. Soglasno so sklenili navzoči kmetje, da bodo delali na to, da se čimprej ustanovi »Kmečka zveza« v litijskem okraju.

Strašna toča. Iz Račne oziroma Kopanja pri Grosupljem se poroča: V nedeljo popoldne nas je zadela velika nesreča. Ob tri četrti na tretjo uro je prihrumela grozna nevihta in vsula se je toča, ki nam je uničila — z eno besedo povedano — vse! Razbila je tudi mnogo šip; nevihta je podirala drevje, kozolce, odkrivala strehe, da je bilo groza. Vsi poljski pridelki so popolnoma uničeni; na mnogih krajih se niti ne pozna, kaj je rastlo. Kaj bo? Prosimo gospe poslance, pomagajte nam! Nagla pomoč — dvojna pomoč. Prosimo tudi visoko vlado, naj nemudoma da ceniti škodo. Toča je ležala še v ponedeljek zjutraj kar v kupih. — S Turjaka se nam poroča, da je ondi toča v nedeljo okoli tretje ure popoldne vse pobila. Okolu cerkve sv. Ahaca je bilo belo kot po zimi. Toča je bila tako silna, da je z dreves zbilave veje. Koruzo je toča tako zbilava, da se je nič iz zemlje ne vidi. — Dne 7. julija ob tri četrti na tri popoldne prišla je strašna nevihta od zapada, Šumbrega. Vsula se je kot orhi debela toča čez Dobrničve za en četrt ure na široko, da je vse pobila in se ne pozna, kje je kaj rastlo. Cele gnojne koše se je lahko nagrabilo pod strehami — po polju pa je bilo belo kot sneg. Segla je od Muljave čez Trebelno.

V cestni odbor velikolaški so izvoljeni od občin gg. Žužek Anton, župan lužarski; Mustar Jakob, župan turjaški; Stih Jože, župan podgorski in Mustar Franc, župan kompoljski, za odbornike. Namestnika sta Peterlin Anton iz Dolščakov in Štupnik Janez iz Zdenščak vasi. Iz skupine velikih davkoplačevalcev pa gospod Matija Hočevar, župan velikolaški.

Načno ministrstvo je načelno sklenilo vztrajno in izdatno podpirati pouk v letarstvu in vrboreji na srednjem Kranjskem. Doda je poučeval v tem oziru zelo večji gospod J. Baran na strokovni šoli v Ljubljani. Sam se je prepričal, da po ti poti ne pridemo do zaželjenih uspehov. Treba je na raznih krajih pletarskih šol. Prva se ustanovi, upamo, že letos jeseni pri Sv. Heleni. Kdor se želi natančneje podučiti o ti zadevi, naj se obrne na imenovanega gospoda Barana, ali pa na državnega poslanca dr. Kreka.

Stavka mizarjev v Ljubljani. Gospoda Petrin in Rojina sta toliko ugodila delavskim zahtevam, da so šli pri gospodu Rojinu mizarji na delo, pri gospodu Petrinu pa so tudi začeli delati, pri ostalih gospodih podjetnikih pa se stavka še vedno nadaljuje.

Blagoslov temeljnega kamna pri novi stavbi »Katoliške tiskarne« se je vršil pretečeni teden. Nova stavba bo ena najlepših modernih stavb v Ljubljani.

Samoslovenski napisi v Ljubljani. Z ozirom na sklepe mariborskega in celjskega občinskega sveta, ki sta sklenila, da mora ondi izginiti vsak zaseben slovenski napis, ki sega v ozračje nad mestnim svetom, kroži po Ljubljani peticija na ljubljanski občinski svet s pozivom, da naj občinski svet takoj stori vse korake, da se odstranijo vsi dvojezični napisi po mestnih hišah in na uličnih tablah ter nadomestijo s samoslovenskimi.

V gorovju »Črne prsti« našli moško truplo. V gorovju »Črne prsti« v enem največjih predpovov našli pastirji te dni še precej dobro

ohranjeno moško truplo. Ponesrečenec, najbrže turist, je gotovo pri povratku z vrha zgrešil pravo smer in zašel v prepad. Iz vojaške knjižice, katere edina se je pri njem našla, je razvidno, da je ponesrečenec, imenom Jos. Tominec, star približno 24 let. Priobčen je bil v svrhu vojaške dolžnosti zadnjič pri občinskem uradu v Črnem vrhu. Le z velikim trudom in s pomočjo vrvi se je truplo nesrečnega spravilo iz prepada in preneslo na pokopališče v Podbrdo. Lansko leto se je tudi v ravno istem kraju našlo okostje nekega ponesrečenca, katerega identiteta se pa ni mogla dognati.

Žaga mu je prerezala trebuh. V deželno bolnišnico v Slovenjem Gradcu so pripeljali 10-letnega sinčka žagarja Jožefa Zaveršnika. Sinček je stikal na žagi, a mu je izpodletelo in je padel na žago, ki mu je prerezala trebuh, tako, da gledajo čreva vun. Upajo, da dečka rešijo.

Poročil se je g. Ivan Podlesnik, trgovec in knjigovodja »Katoliške tiskarne«, z gđno. Anico Zabret iz Britofa pri Kranju. Bilo srečno!

Nadvojvoda Leopold Salvator se je mudil pretekli teden v Ljubljani. Ogleдал si je v spremstvu adjutanta polkovnika Weignerja vso mašinsko opravo hotela »Union«. Predsednik družbe »Union«, primarij dr. Vinko Gregorič, je vodil visokega gosta v novo električno centralo, hladilnico in perilnico ter mu natanko razlagal porabo in važnost motorjev. Z vidnim zanimanjem je sledil nadvojvoda razkazovanju in se pohvalno izrazil o praktični in moderni opravi hotela »Union«.

Kranjski deželni zbor bo v jeseni zopet sklican, kakor poročajo nemški listi. Tedaj se bo pokazalo, koliko so vredne izjave Hribarjeve, ki je na Dunaju govoril za enako in splošno volivno pravico za deželne zборе. Bomo videli, ako bo še nadalje zadrževal z obstrukcijo razširjanje volivne pravice.

Slovensko vseučilišče. V petkovi seji je koroški poslanec Grafenauer vložil v državni zbornici 64 prošelj slovenskih občin in društev na Koroškem za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Začetkom seje je predlagal z ozirom na važnost predmeta, da se ena peticija doslovno natisne v zapisniku. Zbornica je predlogu pritrdila; peticija je v slovenskem jeziku natisnjena.

Evharistični shod duhovnikov ljubljanske škofije bo letos dne 22. avgusta v Ljubljani.

Reško luko bodo znatno razširili. Zato je v Genovo odpotoval ministrski tajnik Gondra, ki bo naredil načrte, da prouči tamošnje ureditev luke.

Organizacija slovenskega delavstva v Trstu. V Trstu je bil v nedeljo shod, na katerem se je ustanovilo delavsko društvo. Zaveznice so padale na našega voditelja dr. Iv. Šusteršiča, kakor da bi bil ta vzrok, da se tako naglo širi med slovenskim delavstvom v Trstu socialna demokracija. Tu imate tržaški voditelji dovolj posla, S. L. S. pa pustite v miru.

Morski volk se je pojavil ob obrežju blizu vasi sv. Jurija na otoku Hvaru v Dalmaciji, kjer se je ravno kopala učiteljica na ondolni ljudski šoli. Ko je učiteljica videla soma hiteti proti njej, se je hotela rešiti in je hitro plavala, a malo prej, ko je priplavala do obrežja, jo je dohitel morski volk, jo zagrabil in potegnil v globočino.

Utonila je v Dravi pri Varaždinu sestra dvornega tajnika Urpanija, gđc. Gabrijele Urpani.

Požar v Zgornjih Danjah. Dne 5. junija t. l. je v vasi Zgornje Danje pri Sorici v političnem okraju Kranj v ranih jutranjih urah nastal požar, ki je pospeševan od vetra, v va-

skih poslopih, izključno kritih s slamo, našel obilo netiva. V kratkem je bilo 6 hiš in ravno toliko gospodarskih poslopij vpepeljenih; bila je vsa imovina nesrečnega kraja vničena in nesrečni stanovniki niso mogli rešiti nič drugega nego svoje življenje. Vso živino, pohištvo in krmo je vničil ogenj. Skupna škoda znaša 27.000 K in je krita samo z zavarovalnino v znesku 5.430 K. Od te velike nesreče zadeti stanovniki Zgornjih Danj so v skrajni bedi, iz katere si s svojimi močmi ne morejo pomagati; nujno so zatorej potrebni tuje pomoči. V polajšanje njih bednega stanja razpisuje torej c. kr. deželna vlada sklad milijah darov po vsej kronovini. Darovi se bodo sprejemali pri c. kr. deželnem predsedstvu, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh okrajnih glavarstvih, razglašali se bodo pa v časopisu »Laibacher Zeitung«.

Pušcarska zadruga za Borovlje je imela nedavno ustanovni občni zbor.

Kmečka organizacija za Kočevje. Nedavno se je v Ljubljani na povabilo kočevskega poslanca kneza Auersperga vršilo posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki kočevskega okraja, kranjske kmetijske družbe in Südmarke. Posvetovanja so se udeležili tudi župan kočevski Loy, gozdar Schädinger, od kmetijske družbe njen predsednik deželni glavar pl. Detela, deželni odbornik grof Barbo, ravnatelj Ricker, od Südmarke profesor Binder in potovalni učitelj Schneider. Sklenilo se je podružnice kmetijske družbe na Kočevskem združiti v podružniško zvezo s sedežem v mestu Kočevju ter jih še bolj pospeševati kot dozdaj. Nastavil se bo pri zvezi stalni poslovodja in kmečki potovalni učitelj. Kranjska kmetijska družba bo pomagala pri medsebojnem zavarovanju živine, kočevska hranilnica pa bo ustanovila več raifeiznovk. Tudi Südmarka bo dala denarno podporo. Vsa organizacija bo prihodnji mesec že gotova.

Šola za pletarstvo in vrborejo v Radovljici. C. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je z odlokom z dne 21. junija 1907, št. 22.935, ustanovilo v Radovljici na Gorenjskem šolo za pletarstvo in vrborejo. Pouk se prične s 1. septembrom t. l. in se bo vršil v prejšnjem poslopu ljudske šole, katere prostori so namenu zelo prikladni. Prostora je za 50 do 70 učencev. — Razpis za obisk tečajev se razglasi v kratkem.

Mašinski posvečenje so prejeli ponedeljek v tukajšnji stolnici naslednji gospodje: Josip Bambič iz Dobropolja; Josip Bizjak iz Breznice; Alojzij Brecljnik iz St. Vida nad Ljubljano; Matej Dagarin iz Škofje Loke; Jakob Fatur iz Zagorja na Notranjskem; Franc Kogej iz Brezovice; Tomaž Klinar z Jesenic; Josip Koželj iz Kamnika; Krauland Andrej iz Poloma; Franc Kulovec iz Toplice; Janez Mrak z Dovjega; Franc Novak z Dobrove; Franc Pečarič iz Metlike; Albert Pravst iz Tržiča; Friderik Rodič iz St. Jurja pod Kumom; Jan. Samsa z Gore pri Sodražici; Karol Supin iz Ljubljane; Edvard Šimic iz Kranja; Karol Škulj iz Loža; Valentin Zupančič iz Most pri Ljubljani; Fr. Gvido Krišek iz Kočevske Reke; Fr. Henrik Damiš od Sv. Trojice na Štajerskem; Fr. Filibert Ravnik iz Trsta; Fr. Joahim Košenina iz St. Vida nad Ljubljano.

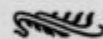
+ **Prevzvišeni gospod knezoškof** se je odpeljal ponedeljek na birmo in vizitacijo v trebanjsko dekanijo.

+ **Prošnjo za vpokojenje** je vložil g. Richard Dolenc, vodja deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu radi že večletne bolehnosti. V pokoj bo stopil s koncem šolskega leta, dne 31. oktobra t. l. Služit na

tem zavodu že 35 let in se je posebno trudil in si veliko zaslug pridobil za vinogradništvo na Vipavskem in Dolenjskem. — Prošnje za vpokojenje so vložili gg. dvorni svetniki pl. Rilling, Lubic in dr. Račič.

Umrl je 14. t. m. v Radečah pri Zidanem mostu vpokojeni župnik č. g. Janez Zagorjan. Pokojnik je bil rojen dne 5. decembra 1842 v Postojni in bil posvečen v mašnika leta 1865. Služboval je potem kot kapelan v Dragatušu, v Rovtah, Senožečah, bil 12 let kapelan in beneficijar pri Sv. Petru v Ljubljani, od leta 1887. pa župnik v Radečah pri Zidanem mostu. V jeseni leta 1905 je stopil v stalni pokoj, katerega pa ni dolgo užival. N, v m. p.!

Kot pridobljeno, tako izgubljeno. Reven črevljav v Altoni, čegar žena se je nahajala v blaznici, otroci pa v sirotišnici, je pred nekaj tedni kupil srečko hamburške državne loterije, želeč si na ta način izboljšati revno življenje ali vsaj par tednov sladiti tužne dneve s sladkim upanjem. Par dni pred žrebanjem je prišel v hudo zadrego za denar in v žganjariji nekemu hlajcu ponudil srečko za 50 fenigov; a ta ni hotel o taki kupčiji ničesar slišati, čeravno bi bil morebiti dobil iz hvaležnosti par »glazkov«. Obupan je odšel črevljav. Po žrebanju pa je izvedel, da dobi osminko zadete vsote, namreč 2000 mark. Takoj jo je mahnil k nekemu trgovcu ter mu srečko prodal za 1500 mark, da takoj prežene mrzlo »kačo« iz žepa. Hotel udobno živeti, si je najprvo nabavil mehko pernat posteljo, ostalo vsoto pa pognal z veselo družbo v neverjetno kratkem času, dokler ni tiščal v žepu še dveh mark in premišljeval, kaj naj sedaj začne. Trdil je, da mu je bila večina denarja ukradena. Toda nesreča ga še ni nehala preganjati. O njegovem bogastvu je izvedela oblast ter zahtevala povrnitev stroškov, ki jih je imela z njegovo ženo in otroci. Kjer ni nič, še cesar pravico izgubi in v tem slučaju jo je tudi. Toda da le pokaže črevljavju svojo pravico in moč, poslala ga je radi udeležbe na loteriji, ki je v Prusiji prepovedana, za dalj časa v zapor. S tem je bila za črevljavja končana vesela pesem, a lahko nevoljno gode nad »zlo« usodo.

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Mekinj. Dne 14. julija je imelo tukajšnje izobraževalno društvo občni zbor, pri katerem je prav poljudno predaval veleč. gospod kanonik Sušnik o zrakoplovstvu. V imenu društva mu izrekamo iskreno zahvalo. Iz poročila o društvenem delovanju posnamemo sledeče: Pozvalo je društvo fotografa Rožuna iz Litije, da je društvnikom kazal svoje lepe slike. Katoliškega shoda se je društvo udeležilo po več zastopnikih; istotako se je udeležil društveni pevski zbor blagoslovljenia zastave na Rovih. Predstave je uprizorilo pretečeno leto društvo sledeče: 1. »Roparij pri Mariji Kulmski«; 2. »Trije tički«; 3. »Vestalka«; 4. »Tihotapci«; 5. »V božični noči«; 6. »Krcmar pri zvitem rogu«. Kuplete: 1. »Zavber France«; 2. »Jokajoča rekruta«; 3. »Cestni postopač«; 4. »Eksekutor« ter več malih predstav, živih slik. Vrlo sta delovala pri predstavah tamburaški in pevski zbor. Tamburaški zbor šteje 19 članov, igra izvrstno ter je gotovo eden prvih na Kranjskem. Vodi ga izborni gospod organist Niko Loboda. Društvo namerava napraviti novo zastavo; srečolov v ta namen je prinesel okrog 170 kron. Knjižnica šteje okrog 170 knjig ter se bo še pomnožila; čita se posebno zimski čas pre-

cej pridno. Sobotni »Slovenec« je krožil v desetih izvodih. »Domoljub« imajo mnogi člani sami. Društvo je naročeno na družbo sv. Mohorja, »Čebelarja«, »Družinskega Prijatelja«. Obiskalo nas je lani; Društvo rokodelskih pomočnikov iz Ljubljane ter vzajemno z našim društvom pridelilo krasno veselico pri obilni udeležbi. Marijini moški družbi iz Ljubljane, ki je k nam izletela, je društvo napravilo tudi nekaj zabave. S tem je omenjenih le nekaj glavnih točk delovanja. Naj bo tudi na tem mestu izrečena iskrena zahvala vrlim mladencič tamburasem, igralcem in igralkam, ki veliko časa in truda žrtvujejo za prosep društva; gotovo je to žrtev po napornem dnevnem delu, še večere posvetiti društvenemu delu. Sploh hvala vsem prijateljem in pospeševalcem društva ter prošnja, naj ostanejo tudi zanaprej zvesti pospeševalci društva. Sladka je zavest, delovati v prid ljudstva! — Dohodkov je imelo društvo v preteklem letu (od 1. junija 1906 do 1. junija 1907) 530 kron, stroškov pa 455 kron. Udov je bilo 56.

g Mlekarna v Naklem je imela v tretjem upravnem letu 78 zadruženikov s 113 deleži. Prejemki so znašali 21.540 kron, izdatki pa 20.354 kron. Iz stanja rezervnega zaklada, ki znaša 1.868 kron, spoznamo, da mlekarina lepo napreduje.

g Na Rovih bo prihodnjo nedeljo, 21. julija blagoslovljenje nove dvorane ondotnega izobraževalnega društva in sicer dopoldne po veliki sv. maši. Popoldne ob pol 3. uri pa bo veselica v društveni dvorani, kjer nastopi prvič društveni tamburaški zbor in se uprizori igra »Sinovo maščevanje«. Ob 6. uri zvečer na vrtu gospoda župana: ljudska veselica, pri kateri nastopi društveni pevski in tamburaški zbor. Za Ljubljančane je posebno ugoden jutranji kamniški vlak, ki pelje ob pol 8. uri; od postaje Jarše do Rov je dobrih 20 minut pešpota. Povratek ob 9. uri. Na svidenje v nedeljo na Rovih!

Iz kranjskega okraja.

g Iz Mavčič pri Kranju. Tekom počitnic nas zapusti tukajšnji učitelj gospod Fr. Ciuha ter se preseli na svojo novo službo v Smlednik. Kot učitelj je bil gospod vedno na svojem mestu in jako priljubljen pri šolski mladini, ki ga ohrani gotovo v prijaznem spominu.

g Nova žrtev alkohola. V Savi mrtvega so našli v ponedeljek, dne 8. t. m., gostača Jurija Dolinarja z Jame, ki je le preveč ljubil alkohol. V nedeljo zvečer se je precej pijan vračal z gostije pri svoji sestri v Mavčičah; na bregu mu je zmakalo tal ter se je prekucnil čez skalo deset metrov globoko. Na mestu so našli klobuk in dežnik. Nesrečnež je potem brčkone vstal in šel kakih petdeset korakov hote ali nehoti k Savi ter tam utonil.

— **Vola z deteljo prepašel.** Danes zjutraj je pripeljal posestnik Janez Babnik iz Bizovika z dvema voloma v Ljubljano perilo. Ker jih je doma nakrmil z deteljo, katere sta se preveč najedla, ju je ta tako napela, da je moral mesar v mestu takoj oba zaklati.

Dolenjske novice.

Iz Št. Ruperta.

d Št. Rupert. Nesreča v družini. Na Cirniku je udaril konj posestnikovega sina Jožefa Kneza tako nesrečno v trebuh, da je

mladenič drugi dan umrl v bolnišnici v Kandiji, kamor so ga prepeljali — seve prepozno. Prvi dan ga niso hoteli preljati, ker so mislili, da bode boljše, dasiravno je dr. Hočevnar takoj zapovedal ga prepeljati. Velika nesreča je to, ko izgubi hiša močnega, 18-letnega fanta. V miru počivaj!

d Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu ima uradni dan samo v četrtek od 8. do 12. ure.

d Predavanje v izobraževalnem društvu bo v nedeljo popoldan po službi božji.

Priziv zoper volitve v občinski odbor še ni rešen. Nasilstvo in žganje pri zadnjih volitvah se bode pač maščevalo nad liberalci.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Na Studencu v krškem okraju, dne 10. julija 1907. (Strela in druge novice). Po 14 zelo vročih dneh prišla je huda noč od 8. na 9. t. m. Kmalu po polnoči začelo je grozno grmeti in treskati ter neprestani bliski razsvitljevali so temno noč. Ob treh pa začne biti plat zvona, naznanjajoč nam ogenj. Strela je namreč udarila v kozolec posestnika Jan. Lipar na vasi, kateri je bil v hipu v svitem plamenu. Nevarnost bila je velika za celo vas, ker je kozolec stal v sredi vasi, obdan od drugih poslopj s slamo kritih. Ker ni bilo skoro nobenega vetra, in je veliko ljudi gasilno, ter je tudi začelo močno deževati, se je posrečilo ogenj omejiti in ni drugega zgorelo, kakor omenjeni kozolec, na katerem je bilo za kake tri voze krme. Ravno v tistem času, kakor na Studencu, je strela udarila tudi v dveh okrajih na sosednjem Štajerskem in smo videli dva velika ognja. Bog nas obvaruj treska in hudega vremena! — Prejšnji petek ponosrečil je pa v Zavrattu posestnik Janez Znidaršič, padši s črešnje, in se je močno poškodoval na rokah in na glavi ter so ga morali odpeljati v Kandijo, v bolnico usmišljenih bratov. Upajmo, da kmalu okreva in se povrne domov! — Letina pri nas — razun sadja, ki ga skoro nič ne bo — prav dobro kaže, posebno trta je tako obložena, kakor že več let ne. Če nas Bog obvaruje toče, bo veliko vina.

Notranjske novice.

Ildrijske novice.

n Najmanj pomenljiva stranka v Idriji je S. L. S. Take besede se mečejo v svet med malo misleče bravce. Če je to res, kako pa vendar, da ima ravno ona najslovesnejše manifestacije, najlepše veselice? Res je sicer, da je dobil v mestu Gostinčar najmanj glasov, ali pomislite, da je Gruđen domačin in da so rdečkarji v kljub terorizmu nazadovali za 200 glasov. Če nič ne pomenijo, nas pogledujte pomilovalno in pustite pri miru!

n Rjull so kot divjaki v soboto, 13. julija, zvečer med podoknico na čast g. kumici prirejeno, nakurjeni socialisti. Zvižgali in vpili so in motili petje. S tem niso pokazali posebnega junaštva, ampak nevoščljivost — bode jih naš močan pevski zbor. To tuljenje! Kedar poginja konj, daje tudi podobne glasove. Vaša reč propada. Zandarmerija je pa mirno gledala in poslušala to rjojenje.

n Novo mašo bo zapel v Idriji v nedeljo, dne 21. julija, č. gosp. Franc Kogej, naš domačin.

n Kje je več olike, pri nasprotnikih ali pri nas? Mi jim pustimo njihove zabave, smo mirni, ko se smešijo 1. maja, socialisti se pa v nas zaletavajo. Na večer po državnozbor-

skih volitvah n. pr. je prišlo nekaj poštenih delavcev k Didiču se pogovoriti o volitvah. Pa kako so oblegali vrt in izzivali izza ograje! Med podoknico pa še grše. Ali vas ni sram?

n Ne jezijo se zastoni, saj vedo, da se naša društva vedno množe in da se naše društveno življenje vedno bolj giblje in krepi. Somišljeniki! Pustite, naj psi lajajo, ker to kaže le, da mi jahamo.

n Radovednost. Zadnji »Napreje« je izšel v jako povečani obliki; treba je bilo prostora dolgozveznemu članku. Gospodu Gangl-nu se je bil zameril naš volčec priljubljeni katehet g. P. Oswald tako močno, da mu je zlezal v vse kosti in mozeg. Pa se je ojunail, ga na piko vzel in razmrcvaril v »Napreju«, da je od kateheta skoro vse odletelo, kar le dobrega in slabega in je še samo Oswald ostal. Te-te šentaj, ta pa zna! Čudno, da se je gospod Gangl spomnil na »Napreje«! No, da, uredniki vsi skupaj drže! Ta list je sicer res še najbolj pripraven za take in enake ljubeznive izraze in tudi za farbanje s porabo barv in lakov od tovarne Kristan & Comp., pa vendar — — —! Radovedni smo, koliko je Tonček profitiral od tega »kšefta«; brez nič ne bo, ne od ene, ne od druge strani! Bog sam tudi vé, ali je moral gosp. Gangl kaj prida ali nič šteti od onih 1500 gld., katere je zaslužil za svojo povest pri krščanski družbi sv. Mohorja v Celovcu, da je zasluženega katoliškega duhovnika lahko mazal v socialnodemokratskem listu? Pa brez zamere; kakor tja, tako sem!

n Žalosten prizor. V soboto, dne 13. julija, okoli druge ure popoldne, se je videlo poleg stopnjic ob koncu Rožnih ulic na cesti proti žgalnici truplo sivolase beračice v košu za listje! Pretresljiv prizor! Takega še nismo videli v Idriji; vedno lepše bo! Sel-i ni moglo toliko počakati z revico v hiši, da bi se bilo njeno truplo položilo v krsto? Pač čudno bi bilo dotičniku pri srcu, ki je to storil, ko bi vedel, da bi se tudi njemu ravno tako lahko zgodilo ob smrti! — — —

Vipavske novice.

n Vabijo se vsi zaupniki »Kmetске zveze« v Vipavi k zaupnemu sestanku, ki bode v nedeljo dne 21. julija t. l. točno ob 4. uri popoldne v dvorani gosp. Antona Prhavca v Tabru v Vipavi. — Odbor.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Javna dražba lova se je vršila dne 22. junija v Ložu. Lov se je oddal za prihodnjih pet let, in sicer za jako visoko ceno, kar je popolnoma prav. Lov je v prvi vrsti zabava. Kdor pa hoče zabavo imeti, naj plača! Starotrški lov je izlicitala šneperška graščina za 4000 kron. Pred petimi leti se je bil oddal ravno ta lov za 1030 kron. Ista graščina je prevzela tudi kozarški in nadleški lov za primeroma visoko ceno. Loški lov je dobil na dražbi lovski klub za 400 kron.

n Nečuvono! Starotrški liberalci zmerjajo zadnji čas po časniki naše ljudi z »revčki«. Menda nočejo pristaši S. L. S. več tako pridno kupovati blaga pri liberalnih trgovcih in zahajati v liberalne gostilne, kakor pred volitvami, in zato so seveda — revčki. Ljudje božji, če ste v očeh liberalnih trgovcev in oštirjev res taki revčki, pustite jih vendar v miru! V zahvalo zato, da jim nosite svoje trdo zaslužene groše, vas liberalne pijavke z revčki zmerjajo. To je pa že nečuvono! O da bi se naši somišljeniki držali gesla »Svoji k svojim« in se po možnosti ogibali liberalnih prodajalen in krčem, bili bi njihovi lastniki brez ljudskih grošev kmalu — revčki

n Dvakrat nečuvono! Liberalci so sklenili bojkotirati naše obrtnike. Svobodno jim, sa-

mo preumazani naj ne bodo v izbiranju pripomočkov za bojkot. Kako hočejo izvajati bojkotiranje, so pokazali pred nedolгим časom. Gospod Ivan Mulc iz Otoka je ob priliki otvoritve nove gostilne priredil vrtno veselico. Vabil je pristaše obeh strank, in lahko rečemo, da še bolj liberalne nego naše. A liberalci so ga hoteli bojkotirati. Da so to storili na pošten način, bi jim nikdo ne zameril. A kaj so storili? Starotrški liberalci so brzojavili cerkniškim izletnikom, katerih je bilo zelo veliko namenjenih iti na veselico, naj nikar ne hodijo na Otok, češ, vsi trije starotrški duhovniki gredo z Marijino družbo na veselico. Mnogo Cerknčanov se je res dalo preplašiti od te nesramne laži. Prizadet je bil seveda najbolj gostilničar Mulc, ki ni hotel dne 14. maja voliti Dekleve. Starotrškim »intelligentnim tako ravnanje ni v čast. Tako ne delajo pošteni ljudi.

n **Ošpice** so se v zadnjem času precej razširile med našo mladino. Ker je zdravniška pomoč vedno pri rokah, in vreme ni ravno ugodno za prehlajenje, ni bolezen zahtevala posebnih žrtev.

Iz Hotedršice.

d **Naši liberalci** so začeli biti v zadnjem času popolnoma podivjani. K službam božjim že prav malo prihajajo. In še kadar pridejo, se pa okrog cerkve klatijo med službo božjo. Ko bi v cerkvi »šnops« dobili, potem bi bili naši liberalci prvi v nji. Za božjo besedo pa jim seveda ni nič mar.

d **Novo keglišče** si bode menda omislil znani gostilničar »Grudnov Jokel«. Seveda, liberalci si nikdar ne izmislijo jedne pametne. Kaj nam bode koristilo keglišče? Še sedanjega je toliko potreba v vasi kakor petega kolesa pri vozu.

d **Pijančevanje** je pri nas zelo razširjeno. Pet gostilen je sedaj v vasi in vseh pet je ob nedeljah in praznikih in še celo včasih tudi ob delavnih tako natlačenih pijancev, kakor žvepljenk v škatljici. Zlasti v neki krčmi ob potoku razgrajajo pijani vedno, še celo med službo božjo. Razuzdani fantje znosijo vsi sproti svoj zaslužek krčmarjem. Ti pa se jim smejejo in lepo hodijo okrog z okroglimi trebuh. Može velikokrat prečujejo cele noči v gostilnah. Žalostno! Koliko se brez potrebe zapravi denarja! In koliko še z neizmernim alkoholom ljubega zdravja! Dal Bog, da bi vendar enkrat ljudstvo to preračunilo! Boj vsem alkoholnim pijancem!

d **Kaj je s »frugo«?** Letošnje pomlad so se ljudje zelo bali, da ne bo letos nič »fruge«. Sedaj vidijo, da so imeli prazen strah, ker »fruga« prav lepo kaže. Zlasti se nam obeta bogata žetev. Tudi sadja bode veliko.

d **Vol in krava** sta hkratu poginila pred nekaj časom tukajšnjemu gospodarju vsled krvomoka. Kakor se čuje, zelo boleha sedaj živina za to boleznijo pri nas. Vzrok je gotovo slaba paša.

d **Kristan iz Idrije** silno vsiljuje po naši fari svoje zmašilo »Naprej«. Sploh, več slabih listov je začelo po volitvah strašiti po naši fari. Ljudstvo, varuj se jih bolj kot kače! V peč ž njimi!

d **Konj se je splašil** posestniku Nagodetu. Voz se je prevrnil, na katerem je bil med drugim tudi triletni deček. Le-ta se je težko poškodoval.

d **Konsumno društvo** bi pri nas lepo uspelo. Ljudstvo se pritožuje, kako jih liberalni trgovci odirajo. A pomagati si ne more, ker nimamo nobene svoje prodajalne. Torej na dan s konsumnim društvom, da se ljudstvu pomaga iz zadrege. Potem se bomo tudi lahko ravnali po geslu: Svoji k svojim!

V »Barabski šoli« se gode čudne reči. Pa bodo že prišle na dan prej ali slej. Tamošnje učne moči mislijo, da smejo počenjati kar hočejo. Mislimo, da ne!

Silna nevihta je obiskala naš kraj pretečeni petek. Nato pa se je vila velika ploha, da je trgala pota in ceste. Med ploho pa je udarila strela v neko drevo blizu vasi, da ga je popolnoma razcepilo.

d **S košnjo** bomo kmalu dokončali. Seta bode letos prav veliko, hvala Bogu. Saj smo morali pa pretečeno zimo prav varčno ž njim ravnati, a vendar ga je še manjkalo.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Kulturna slika iz Postojne.** Dne 11. t. mes. pripeljalo se je v Postojno do 700 oseb, da obiščejo božjo pot na Planinski gori in si nato ogledajo postojnsko jamo. Izlet je uprizorila Marijina družba pri novem sv. Antonu v Trstu, kateri se je pa pridružilo par sto drugih Slovencev, ki bivajo v Trstu. Pameten človek bi menil, da bi morala biti Postojna vesela takega obiska, saj tak obisk ne škoduje niti postojnskim žepom, niti jami. Toda sledeči dogodek nas drugače prepriča. Ko so se izletniki peljali oziroma šli peš od železniške postaje, brali so na neki hiši ta-le napis, napisan z debelimi črkami: »Katera je v grehu, nazaj!« Besed, katere nam silijo v pero, ne bomo zapisali. Bile bi tudi tako bridke za nekatere Postojince, da bi vsak lahko izpoznal, kdo je v grehu in kdo naj gre nazaj. Poleg tega so zastavile te surovine čez cesto vrvi, in palice, da bi se izletniki, ki so prihajali s kolodvora, spotaknili in padli; toda pravčasno je bila vsa stvar odstranjena. Še eno stvar moramo omenjati in to je najostudnejše: postavili so tako ostudno sliko, da nas je sram opisati vso stvar. Kaki so sadovi liberalizma — to je kulturna omika divjega liberalizma. Sedaj naj pa pošten človek sodi, kje je doma poštenje in omika, kje da podivjanost in demoralizacija. Jasnó je tudi da mora taka surovost odvracati tujece od Postojne.

n **Tifus** se je zopet pojavil v Postojni. Do sedaj je zbolelo že 20 ljudi.

n **Iz Hrenovic.** Pristrčno podraavljen, predragi mi Nanos! Ker si moral v zadnjem času biti zoper svojo voljo že tolikrat pričrati krutih napadov na čast in poštenje te ali one osebe, ti kot tvoj odkriti prijatelj prav iz srca privoščim, da si na stare dni doživel veselje, kakoršno ti ne bo tako zlepa zopet usojeno. Gotovo ti je še v svežem spominu, kako lepa cerkvena slavnost se je vršila v praznik sv. Petra v tvojem podnožju, v prijaznih Stranjah. Srce se ti je veselja širilo, ko si videl po daljšem času spet enkrat med ljubeznive Stranjce dospeti požrtvovalnega rojaka gosp. Žitkota iz daljnega Trsta, da prisostvuje cerkveni slavnosti, za katero je imel pač on s svojo cenjeno soprogo največ zasluga. Saj je on v ljubezni do rodne vasi preskrbel ljubki stranjski cerkvi krasen križ iz marmorja za glavni oltar in s tem utešil želje vernih Stranjcev. Brez dvombe ti, dragi mi znanec, iz srca govorim, ako velikodušnega cerkvenega dobrotnika dostojno zahvalim v imenu Stranjcev. Ko je kanonik dr. Karlin iz Ljubljane dvigal svojo desnico, da blagoslovi dragoceni dar, je tvoje veselje priklopelo do viška. In ko so se vrli Stranjci duhovnega veselja ginjeni vračali iz okrašene cerkve na svoje domove ter se popoldne pošteno veselili, razgovarjajoč se o dopoldanski slovesnosti in drugih poštenih zadevah, prepevajoč mične pesmice, je tudi v tvojih starih očeh zablestela solza veselja in radosti. Zares, lepo je od tebe, da se veseliš z veselimi, a tudi žalostiš z žalostnimi!

Primorske novice.

g **Velika slovesnost** se je vršila v Novakih ob obletnici blagoslovljenja cerkve dne 30. junija. Cerkevni govor in vodstvo procesije je imel preč. gospod dekan dr. Knavs iz Cerknja. Po cerkvenem opravlilu smo imeli pripravljani šhod »Kmečke zveze«, na katerem sta govorila gg. dr. Knavs in kurat Abram. Zanimanje za »Zvezo« je veliko.

g **Veselico v Novakih** priredi bržkone dne 4. avgusta ondotno izobraževalno društvo s sodelovanjem spretnih igralcev izobraževalnega društva v Cerknem. Vabimo že tem potom vse sosedje, posebe pa še kranjske Leskovačane.

Drobtine.

Izvanredno dobro letino bodo imeli letos čebelarji, kakor kaže doslej. Praviijo, da že 17 let ni bilo tako medeno leto, kakor letošnje. Čebelarji, kateri čebelarijo pravilno, spravijo dokaj svetlih kronic. Za pravilno čebelarstvo je neobhodno potrebna dobra čebelarska knjiga, iz katere čebelar zajema nauke. Zato slovenskim čebelarjem najtopleje priporočamo najboljši slovenski knjigi: Anton Janša, »Popolni nauk o čebelarstvu« s podobami, in »Razprava o rojenju čebel«. Obe knjigi stane elegantno vezani 4 K, mehko vezani 3 K 20 vin. Da sta knjigi res izborni, je dokaz, ker je kranjska hranilnica in ministrstvo kupilo nekaj izvodov, da jih daruje šolam in društvom. Naročila sprejema »Katoliška Bukvarna«, »Slovensko čebelarsko društvo« in Blaznikova tiskarna, vsi v Ljubljani. Čebelarji, hitro sežite po knjigi, ker bo v kratkem razprodana.

Surovosti soc. demokratov smo že večkrat opisali v našem listu, da bodo cenjeni bralci dobro poznali to stranko, ki se hoče vrniti med slovensko ljudstvo. Soc. demokratje kaj radi govore o svobodi in prostosti, toda to pa hočejo samo zase ne pa za drugače misleče. Kaj razumejo pod svobodo, nam dokazujeta sledeča dva dogodka, o katerih nam poročajo časopisi:

Milan, 5. julija. Pri Garibaldijevi slavnosti so socialisti napadli en samostan, razbili okna, vlomili vrata in pretepli dva meniha. Pretili so, da pokoljejo vse menihe, dokler niso prišli orožniki in sedem soc. demokratov zaprli.

Drugi slučaj je pa naravnost grozen. Glasi se:

Svobodomiselci in socialni demokrati ubili v Milanu dva meniha. Milan, 7. julija. Tukaj se je Garibaldijeva slavnost izvršila sledeče: Množica, nahujskana od svobodomiselcev in socialnih demokratov, med katerimi je bilo tudi več anarhistov, se je tuleč valila po Milanu in razbijala okna katoliškim meščanom. Izkušali so vdreti v vsako cerkev, toda karabinierji so jih pognali vsakokrat nazaj. Pri kapucinski cerkvi blizu Monforte pa so se karabinierji morali pred navalom opijanjenih mladeničev z rdečimi znamenji umakniti. Pred cerkvena vrata sta se množici, ki je hotela cerkev onečastiti, postavila v bran dva meniha-kapucina. Kar zablščijo noži in divja druhal razmesari meniha, ki sta varovala cerkev pred oskrunitvijo. Predno sta junaka izdihnili, so prihiteli karabinierji, ki so medtem dobili ojačenja in zapodili množico v beg. Zaprlji so 20 socialnodemokratskih mladeničev, toda morlice zaslediti je težko. — Tako so proslavili svobodomiselci spomin Garibaldijev. — Take svobode imamo pričakovati od

Tatova se stepla in izdala. Že dalj časa sta se klatila po Parizu dva Arabca. Da si preženeta dolgčas, sta sklenila ponoči ogledati si stanovanje neke bogate gospe. V njeni delavnici sta odprla tudi pisalno mizo in presenečena obstala; več tisoč frankov ter mnogo srebrnine in zlatnine se je bleščalo pred njunimi strmečimi očmi. V hipu sta se molče dogovorila s pogledom, da naredita kot Amerikanci, ki so pri ogledovanju kajite nekega italijanskega princa pokradli celo žeblice iz sten. Ko sta pa pričela kar v sobi deliti, nista bila več edina in se začela pogajati z bodali. S svojim ropotom sta privabila gospo, da je prišla gledat, kaj je. Videla je denar in zlato raztreseno po tleh, eden tatov je ležal težko ranjen na tleh. Na pomoč poklicana policija je odvedla nevoščljivca v zapor. Toda ranjeni je bil tako slab, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl.

Vzorno gospodarstvo socialnih demokratov. Že pet let imajo socialni demokrati v svojih rokah občinsko upravo v Cataniji v Italiji, računski zaključek za preteklo leto pa izkazuje pet milijonov lir primanjkljaja. Radi tega so naložili nove naklade, ki najhujše zadenejo ravno malega moža, kmeta in vinogradnika; da je ravno letos uničila toča skoro ves pridelek v vinogradih, za to se ti ljudski lažireševalci niso prav nič zmenili. Tudi davek na konje in vozove, da ž njim poseželo v žepu bogatejšim davkoplavalcem, bodo najtežje plačevali zopet revni sloji, ker davek ni omejen samo na kočije in konje za luksuz. Vsako leto se zahteva od lastnikov konj in voz nič manj nega 200 lir. Zato se ne zmenijo vzorni gospodarji, ako bude ljudstvo moglo prenašati težka bremena, da se le dobi denar.

Beda med učiteljstvom na Nemškem. V nekej trgovini v Berlinu so zasačili nekega gospoda v trenutku, ko si je hotel prisvojiti dragocen pepelnik. Na policiji se je izkazalo, da je tat učitelj iz Niederschönhausna, pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju pa so dobili celo skladišče raznih ukradenih predmetov. Izgovarjal se je, da je tatlavine zato izvršil, da bi mogel poplačati dolgove, ki je radi njih zabredel v hudo stisko.

Rockefeller zopet izginil. John Rockefeller, ki so ga tako dolgo iskali ter konečno vendar našli, je bil nedavno zaslišan pred sodiščem. Takoj nato pa je zopet izginil brez sledu. Nihče ne more niti približno povedati, kje bi se nahajal in zato še ne bode tako kmalu končana proti njemu znana pravda radi železniških pošiljatev.

Najpripravnější čas za kopanje. O tem so ljudje jako različnega mnenja. Nekateri menijo, da je najboljšje kopati se takoj zjutraj, ko vstanemo, priznani veččaki pa pravijo, da zvečer. Toda gotovega se ne more reči ničesar, kajti kopanje se mora uravnati po moči in zdravju. Mrzla kopel zjutraj se priporoča le dotičnim, ki so močni in imajo krepke živce. Če si takoj po kopanju čil in svež, čez kake tri ure pa utrujen in zaspan, tedaj mrzla kopel o tem času škoduje. Polnokrvnim, debelim ljudem z železnimi živci in flegmatičnim značajem se kopanje zjutraj priporoča, nasprotni naj se pa oni, ki so suhi, ki slabo prevajljajo, ki jim noge pri vsaki priložnosti postanejo mrzle in rosne, ki so nervozni in duševno delajo, jutranje kopelje ogibljejo. Boljše storiijo, ako gredo v vodo popoludne ali zvečer. Dotični, ki se čutijo pri kopanju osvežene, toda kmalu oslabiljene, naj se kopljejo redko in še to v mlačni vodi, in sicer najboljšje, predno gredo spat. Vedno pa je treba telo z mehko cunjno drgniti, dokler se ne ogreje. To povzroči, da se kri redno pretaka po koži pa tudi po drugih delih telesa, kar najbolj pospešuje zdravje.

Taljenje snega na Marsu. Amerikanski zvezdoslovec Lowell poroča o svojem opazovanju Marsa, ki se nahaja v bližini zemlje. Dognal je, da se sedaj vsled spomladi zelo tali sneg, kar sklepa iz tega, da se je skrčila bela odeja južne poloble v treh mesecih od 30. vzporednika do 60. vzporednika. Oidana je od črnega pasu, ki se z belo odejo vedno bolj zožuje. To se ne dá razlagati drugače kot s tem, da provzroči to izpremembo taleči se sneg. To pa tudi dokazuje, da je prava teorija, ki trdi, da kanale na Marsu polni voda iz raztaljenega snega. Fotografske slike so se tkrat veliko bolj posrečile kot pa pri zadnjem opazovanju.

Zakaj je letos vreme vobče slabo? Na to nam dajo odgovor zvezdoslovci, ki spravljajo vreme v zvezo s planetom Marsom. Na vsakih petnaest let namreč pride v bližino zemlje in ravno zadnje tedne se je nepričakovano približal, kar upliva tako neugodno na podnebje razmere. Planet Mars je odkril slavni zvezdoslovec Giovanni Schiaparelli, nazadnje ravnatelj zvezdarne Brera v Milanu. Leta 1900 je zapustil svoje ljubljeno mesto, ker so ga začele boleti oči.

Frizure Japonk, ki so se začele vedno bolj vdomačevati v Evropi, zlasti na Angleškem, so vsekako med vsemi ženskimi frizurami najznačilnejše. Še zanimivejše pa so na Japonskem samem, kajti po uredbi las se pozna, je li ženska omožena ali vdova ali še samica; spozna se pa tudi starost Japonk. Deklice, ki bi se rade omožile, češjejo lase nad čelom visoko, na tilniku jih urede v obliki polkroga, vanje pa zatikajo pisane igle. Možželjna vdova navija lase na iglo ter jo na tilniku naravno vodoravno. Če vdova ne more pozabiti moža, odstriže si lase ter jih češe popolnoma nazaj.

Zakonska tragedija. Žena kmeta Przidala v Lušanu je imela ljubavno razmerje s kmečkim fantom Novotnim. Da bi se mogla z njim poročiti, zastupila je svojega moža; hudodelcema so prišli na sled in ju izročili sodišču. Žena je že priznala zločin in obširno izpovedala.

Kecskemety redivivus. Zopet v deželi viteških Mažarov velikansko poneverjenje, ki spominja na Kecskemetyja, le v toliko ne, da zlikovec ni izginil. Pred par meseci so o vadili višjega notarja Ivana Solgosa, da je ponaredil več listin in poneveril od najetega posojila nekega mesta dva milijona kron. Začeli so preiskavati in so šele pred par dnevi prišli do zaključka, ki vzbuja silno senzacijo. Dokazali so Solgosu, da ni le ponarejal listin, ampak da je od dvamilijonskega posojila vknjiženih le 236 tisoč kron, ostalih 1,764.000 kron pa je izginilo brez sledu. Solgos je bil takoj vpokojen brez pokojnine in moral plačati kazni 10.000 kron. Preiskava se še nadaljuje.

Vesti iz Amerike. V Medicine Lodge je razsajal tako strašen vihar, da je v gorenjem delu mesta podrł 25 poslopij, mnogo pa jih poškodoval. V Kalamazzo je tudi divjal vihar, razdejal po mestu več hiš in konjsko dirkališče, kjer je ubil več konj. Vse telefonske in brzojavne žice so bile potrgane. — V Boiseu se nadaljuje porotniška razprava proti milijonmilijonarju Haywoodu, ki je obdolžen, da je pomagal pri umoru Steunenberga. Med porotniškim zasledanjem je Haywood nevarno obolel, pa je zopet ozdravel. Afera Haywood vzbuja velikansko zanimanje. — V Patersonu so stavke na dnevnem redu. Komaj so šli na delo tesarji prenehala je v tvornici lokomotiv polovica delavcev zahtevajoč, da se odslovi neki nepriljubljen paznik. Stavkarski duh pa je pričel prešinjati tudi delavce po svilarnah. — Zaprli so v Avondaleju nekega farmerja, ker je bil obdolžen, da je svojo pastorko živo

zakopal. Tudi mater dekličino je množica pregnala iz hiše ter za njo streljala. — Vseh naseljencev je prišlo lani v Združene države Severne Amerike 1.100.735, med njimi: Italijanov 221.696, ruskih Židov 125.000, Slovanov 259.000, Nemcev 72.000. — V New Yorku vlada taka vročina, da se je en dan onesvestilo 14 oseb osem pa umrlo. Tudi v Pittsburgu je en dan umrlo 11 oseb za solničarico. Mnogo nesreč se je zgodilo konec junija na newyorških cestnih železnicah. Ranjenih je bilo nad sto oseb, ubitih pa devet. — Oskar Fischer, župnik protestantske cerkve v Bridgetonu se je zaljubil v Kristino Schleyng, pevko na svojem koru ter pobegnil ž njo. Toda kmalu sta se ločila, ker sta bila prišla na to, da ju je le zapeljal očarujoč hip prve ljubezni, da pa prave med njima ni bilo. Fischer se je vrnil skesan k svoji ženi ter ji vse priznal. — Ko so v Wilmingtonu pokopavali nekega zamorca, je neki njegov rojak, dober trebuhogovorilec, začel govoriti kot iz groba. Rekel je: Spustite me počasi v grob, nakar so se navzoči tako prestrašili, da so takoj pobegnili. — Umril je Frank Randle, ker je nenadoma obogatel. — Gletni O'Neill je padel v New Yorku skozi okno in se nasadil na železni drog, ki mu je šel skozi želodec. — V srednje ameriških republikah še vedno vre. Na severnem obrežju Hondurasa so se zopet pojavile nikaraguaške čete. — Vdova po milijonarju Russelu je podarila 300.000 dolarjev, da se ustanovi na Ellis Islandu patološki zavod. — 400 voznikov uličnih smeti je pričelo stavkati v New Yorku, kar je tem usodnejše radi silne vročine. Po ulicah se širi silen smrad, bacili se pa razvijajo z mrzlično naglico.

Zastavljeni biseri. Policija v Monaku je sporočila dunajskemu preiskovalnemu sodniku v zadevi agenta biserov, da je zastavil Lütite bisere na Dunaju za vsoto 162.000 frankov.

Moravski tvorničarji volne so naznanili delavstvu, da odklanjajo zahteve »Unije« in strokovne komisije. Pač pa so voljni, da se glede na skrajšanje delavnega časa, o primeri ureditvi in o zvišanju plač za gotove kategorije pogajajo v navzočnosti obrtnega nadzornika z zastopniki delavstva.

«Korintska tatlina» socialnih demokratov. Krščanski socialci so leta 1897. kandidirali natakarja Mittermayerja, ki je tudi prodrł. Seveda so bili vsi rdeči listi grozno razburjeni; da se maščujejo, so začeli iztikati po zasebnem življenju novoizvoljenega poslanca. Vse mokaštvo je bilo iz sebe od veselja, ko so odkrili, da si je Mittermayer še kot ubog piccolo dovolil dejanje, ki bi odraslega spravilo v konflikt s kazenskim zakonikom, malemu piccolo pa bi doneslo le par zaušnic. Svojemu tovarišu je namreč več iz nagajivosti, kot pa iz zlobega namena izmaknil majhen znesek. Takoj ko se je to izvedelo, je krščansko-socialna stranka izključila iz svojega kluba Mittermayerja, vendar napadi na stranko so se še vedno ponavljali. Sedaj je prišlo plačilo. Socialnodemokratskemu kandidatu Korineku se je dokazalo, da je kot strgarski pomočnik okoli leta 1880. na Dunaju v neki gostilni ukradel šunko, za kar je dobil 48 ur zapora. »Arbeiter-Zeitung« dejanja ne taj, vendar vseeno zagovarja Korineka ter ga slavi kot vnetega organizatorja delavstva v Mödlingu. Obenem pa trdi, da je Korinek šunko hotel samo skriti. Navzlic temu dokazanemu delstvu ga vodstvo socialno demokratske stranke ni izključilo.

Ljubezen do staršev — vzrok smrti. Da staršem more dati kake krajcarje, je šel v političnih gimnazijec Aleksander Boschetti v Petrozsényju z več tovariši na kolodvor med

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 18. julija 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj,	13. julij	45	85	77	30	25
Gradec,	13. julij	78	76	9	32	24
Trst,	6. julij	6	5 ¹ / ₂	58	51	90
Linc,	6. julij	25	12	89	72	10

Sprejme se zanesljiva moška oseba kot
hlapec

za vsako delo. Imeti mora daljša dobra spričevala ter biti vojaščine prost. 1433 4
Pismene ponudbe pod naslovom „Delo 221“ postrestante Ljubljana.

Zaloga, prodaja in razpošiljanje prav dobrega od 88 do 200 vin. liter pri Carlo jedilnega Gortan, Trst, Via S. Caterina 13. Ceniki na zahtevo zastoj. 1457 20-3 olja

Največja, najboljša tovarniška zaloga ur, zlatnine, srebrnine, china srebra in dragocenih kamenov. 539 21-10

Prodaja le I. vrste blaga.

Nižje vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urar, Prešernove ulice v Ljubljani nasproti frančiškanskega mostu. Ekspozitna trgov. na vse dele sveta.

120.000 m ostankov

pisane posteljnine (kanafas) in tkanine I. kakovosti, pristno perilno v živih barvah se dobe po 20 krajc. meter. Ostanki so dolgi 8-20 m. — Najmanj je možno naročiti 1 poskusni zavoj 40-45 m proti povzetju. Pri večji naročbi 5 % popusta. 1565

G. Stein, tkalnica Nachod, Češko.

DOBRO SREČO!
Namesto . . . 3 glid. 50
samo . . . 1 glid. 95

stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 30 urna anker-remontirna žepna ura, prima kolesje z lepim glavir. okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico z obeskom, natančno idoča za samo 1 glid. 95 kr. 1551 1-1

Dalje ponujam pozlačeno, 30 urno, (veleprizna švicarsko kolesje) remont. uro z lepo pozlačeno verižico za samo 3 glid. Za vsako uro dveltno pismo jamstvo. — Po povzetju pošilja

Izvoz ur KOHANE Krakov št. 42.

Za vsakojako denar nazaj. Moogli so naročili po dvakrat.

Izdelovanje vseh predmetov za zdravilstvo, posebej 2280 9

kilnih (bruh) pasov

za moške, ženske in otroke natančno po meri.
Pri poštnih naročilih se mora natančno, ali je kila na desni ali levi ali pa na obeh straneh in nje velikost.

Za gg. zdravnike **veleka zaloga kirurg. in med. instrumentov in aparatov, kavčuk-prodmetov, elastičnih nogavc itd., izdelovanje moderne.**

K. PIOTROWSKI, Sv. Petra cesta
Levčeva hiša št. 32, Ljubljana.

Ivan Ogrin

oblastveno konces. zidaraki mojster in stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko) si dovoljujem naznanjati slavnemu občinstvu in vsem niterosovanim korporacijam, da sem **povečal svojo stavbno podjetje** ter isto vsem modernim zahtevam primerno opremil. Prevzemam izdelavo načrtov in proračunov ter izvršitev zasebnih in javnih poslopij, kakor stanovalnih hiš, vil, gospodar. poslopij, cerkva, šol itd. in vseh tozadevnih naprav, kakor naprave in ureditev cesta, kanalizacij itd. Vse zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in primernih nizkih cenah. 1240 3

„Kunard Line“ Trst-New-York in najpripravnejša, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, kar sodi delotrajna mučna vožnja po raznih železnicah, nobenega preodvovanja se prenečevanja in sploh nobenih postarnskih stroškov mej potjo. Parniki so prostorni, varni, trdni in snadni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karis prodaja glavni za stopnik 3004 63

Andrej Odianec, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jezusovega.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo. Edino pristen je 85 27

Thierry-jev balzam
z zeleno znamko „redovnica“.

Cena 12 majbnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamikom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem že tako starim ranam, vnetjem, razlitvam, abscesom in oteklimam vseh vrat. Cena: z lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in sloviša kot najboljši. Naročila se nstavlajo na:

Allein echter Balsam Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.
A. Thierry in Pregradi Brosura s tisoči originalnih pism gratis in 1/2 franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Takoj se sprejme
100 izurjenih kamnosekov
(Gesteinsarbeiter)

za alpski rudnik. Tudi se odda nemu ali več podjetnikom napeljava rovov in prog. 1564

Rudniško oskrbništvu
Hollersbach, O. Pinzgau.

Saško Altenburg.
Tehnika A tenburg
Strojna, elektro, papir, avtomob. plin, vod tehn.
Programi zasl.

A. Sušnik

Zaloška cesta šte. 21, Ljubljana.

Trgovina špeciarijakega blaga, moke, špirlita, žganja in raznovrstnih barv. — Ob času setve garantirano kaljiva semena, kakor: detelja, trava, pesa itd. Zaloga raznovrstnega železa, železnih šin, travrz, Roman in Portland cementa, štedilnikov, peči, okov za okna in vrata, kotlov vlitih n bakrenih, mrež za ograjo, pozlačenih nagrob-nih križev, tehtnic, utež, pump in cevi za vodnjake, sploh vse železnine po najnižji ceni. — Velika zaloga poljedelskih strojev: mlatilnic slamoreznic, plugov itd. 355 18-11
Dobra postrežba, nizke cene.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za nesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Brosurovstnu Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Pristno 1519 2-2

rudečo deteljo

(inkarnatka) in repno seme, kakor tudi vsa druga semena priporoča tvrdka

Josip Kordin

Ljubljana, Pred Škofijo šte. 3.

Mlatilnice Najboljše poljedelske stroje, posebno pa mlatilnice za rabo na roko, kakor na vitelj (gepelj), bodisi da se isti goni z živino ali vodno močjo, kakor šttilnice in razno drugo orodje priporoča

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga travrz, cementa, vodovodnih cevi in naprav, cevi iz kamenščine, voznih in komatnih nepremočljivih plah. 1526

Vljadno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidne blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-42

Pozor!

za le K 2-50

dobi vsak krasno srebrno Gloria žepno uro sistem Roskopf-patent na sidro, 30 ur natančno idočo za kar se jamči 2 leti. Vrhutega pozlačeno primerno oklop, verižico za le K 2-50, 3 kom. z verižicami vred 7 K. Pošilja po povzetju tovarn. zaloga švicarskih ur 1553 10 1

S. Urbach, Krakov 95 II.

Valenca za sedlarsko obrt v starosti 13-14 let sprejme takoj Fran Wiesjan, Ljubljana, Kimiska cesta 11. Hronna in stanovanje prosto. 15113

Učenca sprejme v trgovino s specialnim blagom Ferd. Hlebs v Kranju. 1408 2-2

Učenca

Uro z verižico.

Ne kupite nobene ure

kozar niso prejeli njegova vsiljivega cenika!

- gl. 1-50
gl. 3-50
sreb. Ke-imp. ur. . gl. 1-50
sreb. ura 2-
dvojim petrovom s 3 sreb. 3-
plošč. j. klase ure 4-50
prave Roskopf-patent. 4-50
prave Omega 4-50
sreb. oklopne verižice 1-
14karatne zlate ure 8-50
14karatne zlate urici 10-
14karatni zlati prestani 2-
stenske ure 70 cm 3-50
z bitjem liki svent 5-
z godbe 6-
z rukavice 3-50
uhajnice ure 2-20
sodilnice 1-90
ponelj. av. tab. 1-50
dvojnim zvonom 1-50
bodilko z bitjem in svonenjem liki svonu 2-50
triletne plameno jarmstvo, za sprimerno denar nazaj.
Nazpiti a po povzetju.

Maks Böhnell

urar, napravljeni sodni cenilce
Duna, VI., Margarethenstr. 27 (v lasti blbli)
Zahtevajte moj cenik s 2000 slikami zastoj in poštnina prosto.

Najboljši češki izvori
Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, dobro skubljenega K 2-
boljšega K 3-40; 1 kg belega, skubljenega K 3-60, puhastega 5 K 10 v. 1 kg prav linega, snežno-belega, skubljenega K 6-40, K 8-
Pri naročilu 5 kg franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, iz nevianjevega ali rumenkastega nankinga, 1 pernica 170 cm dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem 10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najtanjšim sivim puhom K 16-; 1 vzglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4-
1144 10-5
Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

1. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnoia, Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se priporoča prečistiti duboviščini in p. n. slav. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikanje na stekle, stavbenih del, napravah okvirov, itd. itd. — ima tudi v zlogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostilin in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpologo. 1904 52-49

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlate vzorcev pri veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu, železna hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejšo blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potreščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo reelna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev. 1311 12-6

Najboljše domače krepčilo za želodec

(katero tudi gospodje zdravniki radi uživajo) je
rastlinski liker „FLORIAN“
od rastlinske destilacije „FLORIAN“ v Ljubljani.
Dobl se pri vseh boljših trgovcih.
Varujte se, da ne bodete prevarjeni s kakim drugim, slabim izdelkom!
Pristno je samo blago pod imenom „FLORIAN“ iz Ljubljane. 2537

Pozor! Čitaj! Pozor!
Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvrstno in z najboljšim uspehom vporablja proti zastarelemu kašlju — bolih v prsih, — prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi — pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.
Delovanje izborna, vseh siguren.
Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju ali če se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od: 2443 20-19

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Učenec s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri Anton Lavrenčiču v Sodražici. 1572

Najboljše švicarske ure, zlatina in srebrnina se dobe po najnižjih cenah pri sloveči domači tvrdki 357 26-21
H. Sattner, urar
Ljubljana, Glavni trg, nasproti rotovža.
Prosim zahtevajte nov velik cenik, kateri je ravno izšel in se pošlje zastoj in pošti. prosto

Pozor mlinarji! 2 do 3 mlinarje potrebujem za takojšnji nastop proti dnevni plači 3-4 krone. Oglasijo naj se samo tisti, ki poznajo in so že delali v kugelmlinu (Kugelmühle). Pismene ponudbe na Miha Rosman, teh. urad. v c. kr. priv. cementnih tovarn v Kamniku. 1584

Naznanja se, da se bo
lovska pravica
obš. Zg. Tuhinj, dne 20. julija t. l. ob 9. uri dopoldne pri c. kr. okr. glavarstvu v Kamniku, potom javne dražbe za pet let v zakup oddala.
Županstvo Zg. Tuhinj, dne 10. julija 1907.
Jernej Hribar, župan.

Nova bogata Amerika!

in Sušak, obdana s slovitimi leto-išči kot Opatija, Lovrano, Cerkevica itd., je kraj, kamor dojde z vseh delov sveta najvišja gospoda. Ondi je nastala velika potreba službojočega oobja, in toraj dobi tu vsak, ki želi služiti, res novo Ameriko! Pozivljam torej vse, ki iščejo službe, da se obrnejo na mojo posredovalnico in zagotovljeni naj bodo, da dobe dobro plačo in službo. Potrebujem takoj 80 raznih kuharic z mesečno plačo od 20-100 K, 50 sobaric za boljše hiše po 20-30 K, 160 raznih služabnic po 16-30 K mesečno, 50 raznih slug, kočijažev itd. Nadalje potrebujem 100 raznih obrtnih delavcev ter veliko število mladeničev od 1-15 gl. d. za vajence pri raznih obrtnih in trgovinah. Isto tako se dobi vse gori navedeno oobje v mojem zavodu. Vsi oni, ki iščejo službe, ali ki iščejo uslužbencev in obrtnih moči, naj se obrnejo na moj zavod. Za odgovor naj se priloži znamka - Z odličnim spoštovanjem 1460 3-3

Ivan Rebrak, imejitelj zavoda na Sušaku, Zvonimirova ulica 96. Telefon 857.